

DIPLOMADOLGOZAT

Móróné Horváth Aliz

2024

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
BUDAI CAMPUS
NEVELÉSTUDOMÁNYI INTÉZET
MESTERKÉPZÉSI SZAK

IKT ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSA ÉS FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI A BÖLCSŐDÉBEN KISGYERMEKNEVELŐI SZEMMEL

Belső konzulens: Dr. Fináncz Judit
egyetemi docens

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi Intézet

Külső konzulens: Prof. Dr. Perjés István András
egyetemi tanár

Készítette: **Móroné Horváth Aliz**
G9MCLP
levelező

Budapest
2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	1
2. Az IKT mint fogalom és eszközei	2
2.1. IKT eszközök	3
2.2. IKT eszközök csoportosítása típusok szerint	4
3. Digitális kompetencia és fejlesztése	5
3.1. A digitális kompetencia	5
3.2. Digitális kompetencia területei	7
3.3. Digitális kompetencia fejlesztése	8
3.3.1. IKER- Infokommunikációs egységes referenciakeret	8
3.3.2. Cohen pedagógia	8
3.3.3. A Digitális Évtized 2030 szakpolitikai program	9
4. Generációk és különbségei a digitális kompetencia esetében	10
4.1. Generációk avagy a nemzedék fogalma	10
4.2. Generációk felosztása	11
4.3. Digitális bevándorlók és bennszülöttek közötti ellentétek	13
5. Koragyermekkorai intervenció és prevenció területén használható IKT eszközök	14
5.1. Koragyermekkorai intervenció és prevenció értelmezése	14
5.2. IKT eszközök az intervenció-prevenció területén	17
5.3. Egészségügy és az IKT	17
5.4. Gyermekvédelem és az IKT	18
6. Jelenleg használt IKT eszközök	19
6.1. IKT megjelenése és alkalmazása a háztartásokban	19
6.2. Médiatörvény általi szabályok	20
7. IKT eszközök és online felületek az Óvodákban és a Bölcsődékben	23
7.1. IKT és az óvodai-bölcsődei intézmények	23
7.2. Irodai és személyes IKT eszközök intézményi körülmények között	23

7.2.1.	Asztali számítógép	23
7.2.2.	Nyomtató	24
7.2.3.	Okostelefon	24
7.2.4.	Laptop	25
7.2.5.	Táblagép-Tablet	25
7.2.6.	Fényképezőgép	25
7.3.	Bölcsődei, óvodai alkalmazásra készült online felületek	26
7.3.1.	Okos Doboz	26
7.3.2.	Egyszervolt.hu	27
7.3.3.	Jigsawplanet	27
7.3.4.	Wordwall	27
7.3.5.	Pinterest	28
7.4.	Kommunikáció az online platformok segítségével	28
7.4.1.	Google Meet	28
7.4.2.	Google Drive	29
7.4.3.	Facebook messenger	29
7.4.4.	Gmail	29
7.5.	Bölcsődei adminisztrációra használt online platform	30
7.5.1.	Miniped	30
7.5.2.	B.A.R.I. - Saját elképzelés alapján működő Bölcsődei Adminisztrációs Rendszer és Irányítóközpont	31

8. Empirikus Kutatás a XXII. Kerületi Bölcsődék Intézményeiben az IKT eszközök

vonatkozásában		33
8.1.	Kutatási kérdések	33
8.2.	A XXII. Kerületi Egyesített Bölcsődék intézményének bemutatása	34
8.3.	E.L.F.O. - Elektronikus Logikai Fejlesztőjátékok Otthona	35
8.3.1.	Szavak gyakorlása avagy beszéljünk a testrészekről	35
8.3.2.	Érzelmek játék	37
8.3.3.	Mit eszik az állat? című játék	39
8.3.4.	Keresd meg a párját! (Alakzatok)	41
8.4.	A vizsgálattal kapcsolatos kisgyermeknevelőknek készült kérdőívem kiértékelése	42
8.4.1.	A válaszadók életkora	42

8.4.2.	Mióta dolgozik kisgyermeknevelőként?	43
8.4.3.	Milyen végzettséggel dolgozik kisgyermeknevelőként?	43
8.4.4.	Milyen korosztályú gyerekek között dolgozik épp?	44
8.4.5.	Mennyire informált az IKT (Infokommunikációs Technológia) eszközöket illetően? Jelölje a szintet, ahol Ön szerint épp tart a tudása.	44
8.4.6.	Használ-e bármilyen IKT eszközt? Ha igen, akkor mit használ leggyakrabban? (naponta) Több válasz is megjelölhető.	45
8.4.7.	Használ-e a munkahelyén IKT eszközt?	45
8.4.8.	Biztosít a munkahely az Ön számára laptopot adminisztrációhoz?	46
8.4.9.	Részt vett valamilyen informatikai képzésen az iskolában tanultakon kívül?	46
8.4.10.	Ha az előző kérdésre nem a válasza, esetleg szeretné-e ha a munkáltatója informatikai képzést biztosítana Ön számára?	46
8.4.11.	Használhatja a munkahelyén a wifit? Ha igennel válaszolt, akkor kérem értékelje a jelerősséget.	47
8.4.12.	Gyermekekkel kapcsolatos adminisztráció során használ-e bármilyen IKT eszközt?	47
8.4.13.	Csoportszobai dekorációhoz használ-e IKT eszközt? Ha igen, akkor melyik felületen/honlapon keresgél ötleteket és miért?	48
8.4.14.	Mennyire szívesen alkalmazna a gyermekcsoportban pedagógiai munkája során IKT eszközt? Mi a véleménye, miben segítené munkáját? . .	48
8.4.15.	Kérdések kiértékelése	49
8.4.16.	Szívesen alkalmazna még hasonló játékokat a gyermekcsoportjában? .	50
8.5.	A vizsgálat következtetései	51
9.	Záró gondolatok	54
9.1.	Összegzés	55
	Irodalomjegyzék	57
	Ábrák jegyzéke	62

1. Bevezetés

Ebben a felgyorsult világban sok mindenhez kell igazodnunk gyermekként és felnőttként egyaránt. Nehéz egy gyorsan fejlődő világhoz felzárkózni, amikor napról napra változnak a dolgok, és a modernizáció hatalmas, szinte ugrásszerű változásokat hoz az ember életébe. Fontos, hogy már a kora gyermekkorban, amikor még mindent felfedezés útján tapasztalhat meg a gyermek, megfelelő eszközökkel és technikával támogassuk ezt a folyamatot. Ehhez szülőként és szakemberként is folyamatosan fejleszteni kell a tudásunkat, eszköztárunkat, természetesen a hagyományos gyermekjátékok elhanyagolása nélkül. A mai kor gyermekei már szinte az infokommunikációs technológia (későbbiekben IKT) használatának tudásával születnek, de ennek kontroll nélküli használata, bizonyos esetekben ártalmas is lehet.

Szakdolgozatom témája az IKT eszközök alkalmazása és fejlesztési lehetőségei a bölcsődében kisgyermeknevelői szemmel. Azt gondolom, nagyon átalakult a világ, mert az én gyerekkoromban elképzelhetetlennek tűnt, hogy a szüleim mobiltelefont vagy tabletet adjanak a kezembe. Tizenöt éve dolgozom kisgyermeknevelőként, és sokszor meglepve tapasztaltam például családlátogatás alkalmával, hogy a gyermek nem a körülötte lévő dolgokra figyel, hanem inkább arra, amit épp a TV-ben vagy tableten, esetleg egy telefonon lát. Mint bölcsődés korosztállyal foglalkozó szakembernek, számomra fontos a gyermekek egyéni fejlődése, és természetesen nem vagyok az IKT eszközök használata ellen, sőt szeretném bebizonyítani, hogy az IKT eszközöknek vannak pozitív hatásai a gyermekekre és fejlődésére. Mindezek mellett, az IKT eszközök beépítése a bölcsődei csoportba egyfajta segítség lenne a gyermekek fejlődésének mérésében a korcsoportra való megfelelő játék használata közben. Továbbá azt is szeretném szemléltetni, hogy egy bölcsődés korban lévő gyermek megfelelő eszköz használati kultúra megtanítása után, biztonságban tudja kezelni felügyelettel az IKT eszközöket, és bízom benne, hogy a fejlődésüket is támogathatja.

Dolgozatom célja, hogy visszajelzést nyerjek az infokommunikációs eszközök bölcsődei használatának lehetőségeiről, illetve érdeklődve várom, hogy a kisgyermeknevelők visszajelazzék a kutatásom eredményét. Ezen kívül a személyes és szakmai tapasztalat útján való fejlődésemet is magasabb szintre emeli a gyermekek IKT eszközökkel való tapasztalat útján történő tanulása. Új innovatív korszerűsítések is meghúzódhatnak a háttérben annak érdekében, hogy IKT eszközzel a bölcsődés korosztályú gyermek esetében is mérhető legyen a fejlődés, és a kiértékelése pedig a kisgyermeknevelőknek, illetve fejlesztőpedagógusoknak, mint szakembe-

reknek adhatna támpontot az egyéni fejlesztési terv összeállítása során.

A kutatásom éppen ezért a bölcsődében dolgozó kisgyermeknevelők, a bölcsődébe járó gyermekek IKT eszközök használatát vizsgálja, illetve annak fejlesztő hatását. A fejlesztő hatást pedig ebben az értelemben úgy képzelem el, hogy ezek az eszközök bármennyire is nehezen elfogadhatóak, de használatuk és a vele járó folyamatok hozzájárulhatnak a gyermek fejlődéséhez. Mint azt már tudjuk, a technológiai fejlesztés vagy éppen egy új oktatási kezdeményezés, esetleg egy szervezetfejlesztési program, mindig valamilyen javulást, fejlődést, tudás növekedést hordoz magában, még ha ezeknek a dolgoknak sokszor a negatív oldala is megjelenik. Nem célom az összes területet kifejezteni az IKT eszközök tekintetében a dolgozatomban, inkább a gyakorlati részére koncentrálni fejtem ki vizsgálatom során az eszközök lehetséges fejlesztő hatását, és az eszköz megfelelő használatának módjára mintát szeretnék mutatni.

2. Az IKT mint fogalom és eszközei

Először is fontos tisztázni, hogy mit értünk infokommunikációs technológia vagyis IKT alatt. Mivel számtalan megfogalmazás létezik, ezért nem szeretném az összes definícióját kifejezteni, mégis valamennyi betekintés szükséges a témakörbe, hogy értsük magának a kifejezésnek a fontosságát, és ezáltal a témakörbe tartozó eszközök jelentését.

Az IKT (angolul ICT) az információs és kommunikációs technológiákat foglalja magában. Ez tulajdonképpen egy összetett szó. Az IKT szó hallatán gyakran azt gondoljuk, hogy ez a definíció a számítógépekre és az okos telefonokra korlátozódik. Valójában sokkal tágabban értelmezhetjük és tulajdonképp minden digitális technológiát magába foglal. IKT-t használunk azokban az esetekben is, amikor csak fényképezünk, vagy prezentációt készítünk egy előadásra, vagy szkennelünk egy írott anyagot, illetve posztolunk a Facebook-on. Ha egy bölcsődei rendezvényre készített dekoráció elemeit kinyomtatjuk, vagy épp a kisgyermeknevelői értekezlet témaköreit kivetítjük projektoron keresztül, akkor is IKT eszközöket veszünk igénybe.¹

Gyakorlatilag az IKT kifejezés olyan technológiák és eszközök összességét jelenti az én értelmezésemben, amelyek információ gyűjtését, ezeknek tárolását, feldolgozását, és a megosztását teszik lehetővé. Ez a definíció széleskörű területet foglal magába, és különböző eszközöket, technológiákat ötvöz.

---

¹*Mi az az IKT?* (2024). URL: http://tanarblog.hu/attachments/2787_PILAkademia_bevezeto.pdf (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

2.1. IKT eszközök

Az IKT eszközei az életünkben fontos szerepet játszanak több területen is, ezzel támogatva a mindennapi tevékenységeinket, és hozzájárulnak a kapcsolataink fenntartásához és kezelésének könnyebbségéhez. Ezek az eszközök egyre inkább ismertté válnak az oktatásban, üzleti életben, egészségügyben, szórakozásban, és a mindennapi kommunikációban is. A személyi számítógép az egyik olyan IKT eszköz, amely átfogóan teszi lehetővé az irodai munka, kutatás, tervezés, és szórakozás területén való programokat számunkra. A mobiltelefonok és táblagépek is elemi dolognak illetve eszköznek minősülnek az életünkben, hisz az azonnali kommunikáció, az internetes böngészés és ezzel együtt az alkalmazások széles skáláját tárják elénk.

1. ábra. IKT eszközök²

Ezek az eszközök teljesen átformálták a társadalmi kapcsolatokat, az internet elérés útját, illetve az információhoz való hozzájutást könnyebbé tették. A közösségi platformok lehetővé teszik az emberek számára, hogy megosszák gondolataikat, globális közösségek tagjai lehessenek, és bizonyos esetekben segítséget kérjenek egy adott csoport tagjaitól, vagy épp az egész közösségi platform által kialakított nyilvános felületen kérdezzenek. Természetesen ennek a negatív oldala is adott, például kéréstlen hozzászólások formájában. Az oktatás területén való fejlődéshez elengedhetetlen volt az IKT eszközök által a tanulási folyamatok megújítása. Az interaktív táblák, okostelefonok, és online tanulási platformok segítségével, a diákok változatos

²*Internet of Things leaves no place to hide* (2024). URL: <https://www.scmp.com/lifestyle/article/1855028/internet-things-leaves-no-place-hide> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

módon szerezhetik meg az ismereteket és fejleszthetik készségeiket. Lehetővé teszik az IKT eszközök segítségével az egészségügyi szektorban való adatok hatékonyabb feldolgozását, kezelését és tárolását, illetve a Covid világjárvány idején fokozott figyelmet kapott távgyógyítást, és a különböző, egészség megőrzésére szolgáló alkalmazások terjedését.

Az IKT eszközök tehát nem csupán kényelmi szempontból fontosak, hanem olyan eszközök is, amelyek átalakítják a társadalom működését, és lehetőségeket teremtenek az innovációra és a fejlődésre.

2.2. IKT eszközök csoportosítása típusok szerint

Az IKT eszközöket tekintve, külön választanám a háztartásokban használt eszközöket az oktató nevelő tevékenység területén használt eszközöktől.

A háztartásokban előforduló eszközök

- Mobiltelefon
- Asztali számítógép
- Laptop
- Tablet
- Okos háztartási eszközök

Szinte lehetetlen mindent felsorolni, a teljesség igénye nélkül csak párat említettem és úgy érzem ezek az eszközök szemléltetik, hogy a hétköznapi életben is mennyire fontosak az IKT eszközök, és hogy mennyi oldalról szövik át az életünket.

Oktatási intézményekben előforduló eszközök

- Asztali számítógép
- Laptop
- Projektorok
- Digitális táblák
- Irodai programok
- Online felületek

A felsorolt csoportok eszközei mindegyikét az oktatási intézményekben előszeretettel alkalmazzák, és az elemek közül nagyon sok a pedagógusok rendelkezésére áll, amivel egy fejlettebb

oktatási módszert alkalmazhatnak. Ugyanakkor a háztartások számára természetesen egy speciális irodai program nem elérhető, ezért is próbáltam valamilyen formában szétválasztani a két csoportot.

Ezeket az eszközöket még további két csoportra bontottam, amellyel szemléltetni szeretném, hogy informatikai szempontból mennyire másképp kategorizálják ezeket.³

Hardver eszközök:

Projektorok, Digitális táblák, Érintőképernyős okos televíziók, Számítógépek, Laptopok, Notebookok, Tabletek, Mobiltelefonok, Nyomtatók, Fénymásolók, Lapolvasók (szkennerek)

Szoftver eszközök

Digitális táblaszoftverek, Irodai programok, Oktató programok és applikációk, Online felületek. Az iskolák, óvodák, bölcsődék esetében a szoftverek vásárlása nem kivitelezhető teljes egészében, ezért nem minden programhoz jutnak hozzá a pedagógusok. Természetesen léteznek ingyenes megoldások is, de ezek a lehetőségek nem mindig a megfelelő szinten tudják segíteni az oktatásban, nevelésben résztvevő szakemberek munkáját.

3. Digitális kompetencia és fejlesztése

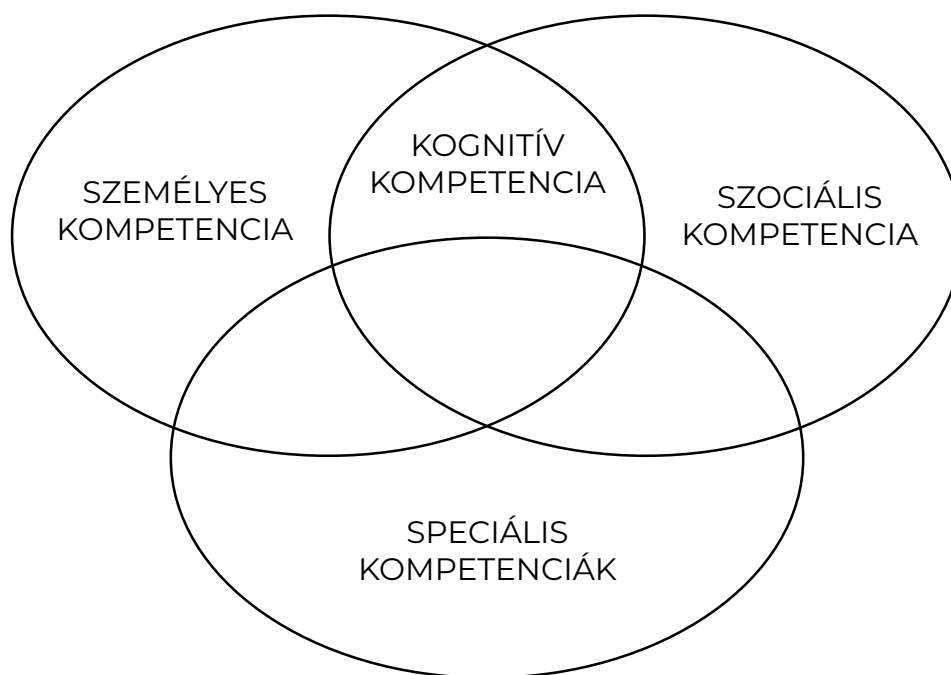
A digitális kompetencia megértéséhez először is meg kell, hogy értsük az általános kompetencia fogalmát. Nagy József XXI. század és nevelés című könyvében leírja, hogy a kompetencia kettős értelemben magyarázható. Az egyik értelmezés szerint az illetékeségről, jogosultságról beszélünk, míg a másik oldalról a hozzáértésről, illetve szakértelemről beszélünk. A szerző a pontos definíciót így írja le: „A kompetenciák a személyiség komponensei, amelyek meghatározott funkciót szolgáló motívum és képességrendszerek”.⁴

3.1. A digitális kompetencia

A digitális kompetencia napjainkban kritikus fontosságú, mivel a digitális technológiák egyre inkább beépülnek a mindennapi életünkbe, munkánkba és az oktatásunkba. A digitális kompetenciával rendelkező emberek könnyebben alkalmazkodnak a változó digitális környezethez, és hatékonyabban használják az elérhető technológia eszközeit.

³Pánczél István (2022). *IKT eszközök az oktatásban - ClassFlow*. Oktatási Hivatal (Kaposvári Pedagógiai Oktatási Központ).

⁴Nagy József (2002). „XXI. század és nevelés”. Osiris Kiadó Kft., 32. old.

2. ábra. Nagy József féle személyiség funkcionális modell⁵

A 2006-ban megjelent kulcskompetenciákra vonatkozó Európai Ajánlás keretében az Európai Unió a digitális kompetenciát elismerte, mint az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges nyolc kulcskompetencia egyikét. A digitális kompetencia tágabb értelemben úgy írható le, mint az IKT magabiztos, kritikus és kreatív használata, a munka, foglalkoztatás, tanulás, pihenés, társadalmi befogadás vagy részvétel területén a kitűzött célok eléréséhez. A digitális kompetencia transzverzális kulcskompetencia, amely, mint olyan, képessé tesz minket más kulcskompetenciák elsajátítására. Sok 21. századi készséghez, képességhez kapcsolódik, amelyeket minden állampolgárnak el kell sajátítania a társadalomban és a gazdaságban való aktív részvételükhöz.⁶

Tehát ezen tények alapján a digitális kompetencia azt jelenti, hogy egy személy rendelkezik azokkal a képességekkel és ismeretekkel, amelyek szükségesek a digitális környezetben történő hatékony eligazodáshoz, információk kereséséhez, elemzéséhez és felhasználásához. A digitális kompetencia nemcsak az eszközök használatára vonatkozik, hanem magába foglalja a kritikai gondolkodást, az információ értés készségét, és az online kommunikáció képességeit is. A kompetencia ténye és fejlesztése fontos a kora gyermekkorban dolgozó szakemberek és a szülők szempontjából is.

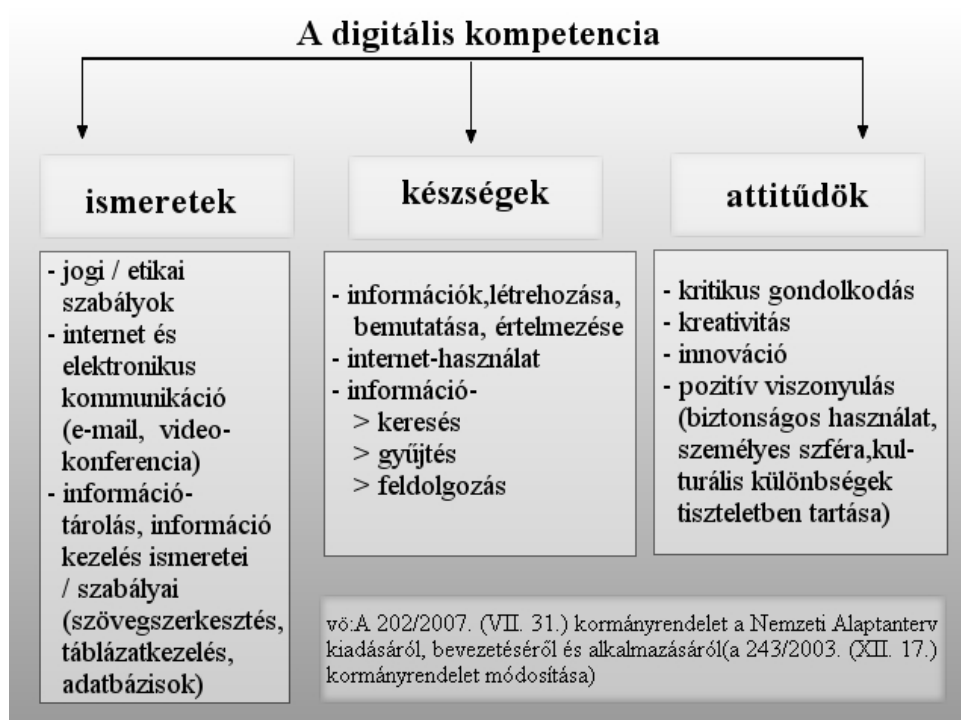
⁵Radványi Katalin (2011). "A kompetencia alapú fejlesztés értelmezése a kognitív képességek jelentős elmaradása esetén". Eötvös Loránd Tudományegyetem, 7. old.

⁶*Egész életen át tartó tanulás – kulcskompetenciák* (2024). URL: <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/lifelong-learning-key-competences.html> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

3.2. Digitális kompetencia területei

Információ Digitális térben szerzett információk feldolgozása oly módon, hogy azok tárolása, elemzése és elhelyezése során rendszerezve visszanyerje lényegét és célját.

Kommunikáció Mivel online térben történik és online eszközök segítségével, így digitális kommunikációról beszélünk. Olyan kulturális tudatosság, amely különös hangsúlyt fektet a határokon átnyúló kulturális tudatosságra. Ez a fajta kommunikáció a forrásanyagok megosztását, együttműködést és kapcsolatlétesítést igényel másokkal, és részvételt a közösségekben, hálózatokban.

3. ábra. Digitális kompetencia⁷

Tartalomkészítés Új tartalmak előállítása és módosítása, illetve szöveg, kép, videó szerkesztés. A korábban tanultak beépítése és átalakítása, valamint egyéni kreatív stílus használata.

Biztonság Az adott egyén személyes, adat és digitális személyazonosságának védelme. Intézkedések arra irányulóan, hogy biztonságos és fenntartható legyen a digitális tér használata.

Problémamegoldás Digitális igények és források alkalmazása megfontolt döntések alapján, amely a megfelelő eszközt biztosítja számunkra. Problémák digitális térben digitális esz-

⁷Digitális kompetencia (2024). URL: http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/digitalis_nemzedek/digitlis_kompetencia.html (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

közökkel történő megoldása. A problémamegoldás és technológiai felhasználás során kreativitás alkalmazása. Saját és más személyek képességeinek frissítése ezen a területen.⁸

3.3. Digitális kompetencia fejlesztése

3.3.1. IKER- Infokommunikációs egységes referenciakeret

Napjainkban Európában a lakosság közel egyharmada digitális írástudatlannak minősül. Ennek a csoportnak a tagjait inkább az idősebb korosztály, az alacsony iskolázottságú és jövedelmű emberek alkotják. Társadalmunkban egyre fontosabbá válik a digitalizáció és a digitális eszközök használata, és a munkaerőpiac is elvárja a digitális térben való tájékozódást és az eszközök használatát. Nagy megpróbáltatást jelent az úgynevezett digitális szakadék minimalizálása, visszafordítása, és a digitális kompetencia fejlesztése révén a digitális írástudatlanok felzárkóztatása.

Erre a célra fejlesztették ki az Infokommunikációs egységes referenciakeretet (továbbiakban IKER), mely az „Idegen nyelvi és informatikai kompetenciák fejlesztése” 2012-es program továbbgondolt változata.

Célja, hogy az adott személy képes legyen arra, hogy eldöntse, milyen szinten áll a digitális kompetencia részterületein, tehát a digitális kompetencia önértékelését segíti elő. Illetve ezeknek a részterületeknek az egyes elemeit kibontva szintleíró támogatásával kiindulópontja lehet a digitális kompetenciát ösztönző oktatási program kidolgozásához.

Ez a program segítség egy olyan képzés elindításához, amely az adott személyeket segíti a digitális kompetencia fejlesztésében. Az egyénre szabott képzési terv az IKER program hozzájárulásával széles látókörben mutatja meg az elmaradás fokát a digitális írástudatlanság témakörében.⁹

3.3.2. Cohen pedagógia

Rachel Cohen neve a gyermeki képességfejlesztéshez fűződik. A pedagógiai irányzat lényege, hogy mérsékelje a kisgyermek kudarccs élményét, az olvasás-írás tudatlanságát, és megszün-

---

⁸Anusca Ferrari (2013). *DIGCOMP: A digitális kompetencia értelmezésének és fejlesztésének európai keretrendszere*. URL: https://www.deaweb.hu/images/bongeszde/digcomp_teljes_hun_151231.pdf (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

⁹*Praktikus útmutató az IKER referenciakeret használatához* (2024). URL: <http://progress.hu/wp-content/uploads/2017/03/Praktikus-utmutato-az-IKER-referenciakeret-hasznalatahoz.pdf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

tesse a kirekesztődést. Jelentős mértékben előtérbe helyezte és fontosnak tartja az technikai eszközök fejlesztő hatását alkalmazás közben, az oktatási, nevelési folyamat során. 1989 óta az IEDPE (Európai Intézet Minden Gyermekek Képességfejlesztéséért), melyet az Európai Unió is támogat, és egy olyan hálózat, ahol a kutatóhelyeken, óvodákban és iskolákban munkájukat összehangolva a „jövő iskolájának” létrehozásán dolgoznak.¹⁰

3.3.3. A Digitális Évtized 2030 szakpolitikai program

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2481 határozata (2022. december 14.) a Digitális évtized 2030 szakpolitikai program létrehozásáról szól. A határozat alapján létrehozott program nem csak a személyek digitális készségei javítására szolgál. Egy nagyon komplex és szerteágazó tervet dolgoztak ki közös összefogással nemzetközi viszonylatban a tagállamoknak.

Célja, hogy felépítse és előremozdítsa az együttműködést a tagállamok és az Európai Parlament, valamint az Európai Tanács között. A digitális fejlődésben irányt mutasson és mérhető mutatókat jelöljön ki a 2030-ig történő digitális átalakulásra.

A program révén fontos célkitűzések:

- A digitális technológia biztonságos módon mindenki számára elérhető legyen az uniós elvek, jogok és értékek tiszteletben tartása mellett.
- A digitális kompetenciák fejlesztése, ezáltal a digitális különbségek enyhítése a generációk között a tagállamokban, és azok oktatási rendszerében, megerősítve a tagállamok kihívásokkal való szembenézését és annak hatásának kezelését.
- Az újszerű kis- és középvállalkozások támogatása, olyan infrastruktúra kialakítása, amely hatalmas mennyiségű adatot képes tárolni, feldolgozni és továbbítani.
- Az online térben elérhetőség biztosítása egyenlő módon minden személy számára a demokrácia céljából, illetve a különféle közszolgáltatások a hátrányos helyzetű emberek számára is elérhetővé váljanak.
- Eredményes és a negatív környezeti és társadalmi hatások csökkentése mellett fenntartható digitális hálózat és műszaki tudomány létrehozása.
- Kiberbiztonsági incidens által okozott problémák kiküszöbölése.

---

¹⁰Mihály Ildikó (2002). *Rachel Cohen a betűvilág kisgyermekkorai, számítógéppel segített felfedezéséért*. URL: <https://epa.oszk.hu/00000/00035/00058/2002-03-ta-Mihaly-Rachel.html> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

A programmal a digitális kompetenciafejlesztés szempontjából fontos célokat is meghatároztak, melyeket 2030-ig terveznek elérni:

- Alapszintű digitális képességek elérése a 16-74 évesek 80%-nál.
- Az IKT témakörben diplomázott személyek számának növelése, valamint biztosítása, hogy ezen a területen tevékenykedhessen több személy a női nemből.
- Nagy sebességű, gigabites hálózat biztosítása minden lakott területre.
- Az Unió 2025-re rendelkezzen az első kvantumgyorsítással működő számítógéppel.
- A vállalkozások több mint 75%-a használjon olyan szolgáltatásokat, amelyek felhő alapúak, továbbá a nagy mennyiségű adatok kezelésére olyan technológiát, mely képes kezelni valós időben és kibontani, illetve tárolni ezeket az adatokat.
- Az állampolgárok Unió szerte biztonságos azonosítási rendszeren keresztül hozzáférjenek online a saját egészségügyi dokumentációjukhoz.¹¹

Ezek a programok tulajdonképpen, minden szempontból az egész társadalomra kivetítve, a digitális kompetencia fejlesztését támogatják. Ezen kívül rávilágítottak számomra, hogy mennyi mindent kell tanulnunk még ezen a területen. Sok mindenben kell fejlődni, és ezek a fejlődések gyors ütemben fognak bekövetkezni, mert a világ is rohamosan átalakul. A digitális szakadékok áthidalása, és a digitális írástudatlanok felzárkóztatása kiemelten lényeges feladat. Az oktatást és nevelést végző szakemberek tekintetében különösen indokolt a digitális világ ismerete, és ennek szakszerű kezelése.

4. Generációk és különbségei a digitális kompetencia esetében

4.1. Generációk avagy a nemzedék fogalma

A generációkat, illetve nevezhetjük nemzedékeknek is, több oldalról meghatározták. Az alap meghatározás biológiai szempontból közelíti meg a fogalom összetételét, mely szerint egy bizonyos időintervallumot jelöl a szülők és utódaik közt, mely körülbelül 20-25 év közé tehető. De ez a meghatározás napjainkban már nem helytálló, a rohamos időben történő technológiai fejlődés általi különbségek, a társadalmi elvárások által átalakuló karrierutak, és az értékrendek közti szakadékok miatt. Sokkal inkább szociológiai értelemben közelíthetjük meg és értelmezhetjük, illetve érthetjük meg ezt a fogalmat.

---

¹¹*A Digitális évtized 2030 szakpolitikai program (2023).* URL: <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/2030-digital-decade-policy-programme.html> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

A generáció szót használják még a technológiáknál is, ahol az egymást követő technológiai gépekre, eszközökre, berendezésekre értik ezt a fogalmat.

Azonban a dolgozatom nem kívánja a technológia által meghatározott fogalmat bővebben kifejteni, ezt érdekességként fogalmaztam meg.^{12, 13}

Visszatérve a szociológiai fogalom meghatározására, a generáció „ugyanazon időben, egy korban élő, nagyjából azonos korú emberek összessége”.¹⁴ Tehát ezek a személyek, mivel ugyanabban a korban élnek, sajátos folyamatok, események határozzák meg a viselkedésüket, és azonos irányban haladnak együtt. Akik egy generációhoz tartoznak, kimondhatjuk róluk, hogy földrajzilag azonos helyen és korszakban élnek, és az értékek, amiket kortársként képviselnek, megegyezők.

Mannheim Károly fogalom meghatározása is szociológiai és kulturális szempontból járta körbe ezt a témakört, meglátása szerint a generáció az emberek csoportjából akkor tud létrejönni, amikor arra az adott nemzedékre jellemzően kialakul egy azonos világnézet, és közös élményeik keletkeznek.¹⁵

4.2. Generációk felosztása

A generációk felosztása egészen 1925-től indul és a napjainkban született gyermekkel záródik. Ezzel szemléltetve a generációk közti különbségeket, amely által feltárulnak a lényeges kommunikáció okozta eltérések, és a számukra okozott technológia fejlődése miatti problémák.

1925-1946 Veteránok vagy csendes generáció, a II. világháború előtt és alatt született személyek csoportja. Fontosnak tartják a biztonságérzetet, megtapasztalták az élelmiszerhiányt, ezáltal az éhezést is. Fontos a család, de ragaszkodnak a generáció különbségeknél a magázódáshoz. A nyomtatott sajtó az elsődleges forrásuk, illetve ezt követik a rádióadások. Idegenül mozognak a digitális térben. A pénzbeosztás jellemzi őket, nem bíznak a technológiában, ezért mindent készpénzben fizetnek és otthon is csak készpénzt tartanak. E nemzedék tagjai már nem dolgoznak, inaktívak és nyugdíj mellett sem dolgozik legtöbbszörük.¹⁶

¹²Emily Wolfinger Marc McCrindle (2010). *Az XYZ ábécéje. A nemzedékek meghatározása*. URL: https://epa.oszk.hu/00400/00458/00562/pdf/EPA00458_korunk_2010-11_013-018.pdf (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

¹³Komár Zita (2017). *Generációelméletek*. URL: <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-koznevelis/generacioelmletek> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

¹⁴*A magyar nyelv értelmező szótára: Nemzedék* (2024). URL: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/n-40903/nemzedek-412B7/> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

¹⁵Roth Endre (2017). *Mannheim Károly és a budapesti társadalomtudósok*. URL: <https://epa.oszk.hu/01200/01273/00040/pdf/20071109195655.pdf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

¹⁶*A veterán generáció* (2024). URL: <https://marketingmask.com/marketing-szotar/a-veteran-generacio/> (elérés

Történelmünk során következő generációként emlegetjük a Baby-boomerek-et, akiket próféta-knak vagy idealistáknak is neveztek, ők az 1946-1964 között született személyek. Jól látható, hogy ez az érintett csoport a háború utáni időszakban született, és fiatalkorukban a civil mozgalmak befolyásoló tényezőként voltak jelen és határozták meg viselkedésüket. Így folyamatos lázadások, a szabályok megtagadása jellemezte a magatartásukat. Felnőttkorban ezt felváltotta a szakmai tudás mélységére és a sokoldalúságra való igény, illetve a másoknak való megfelelési kényszer.

Ezt a generációs csoportot követte a digitális bevándorlók korszaka, akiket nomádoknak, reaktívoknak illetve X generációknak is neveztek. Ennek a korszaknak a tagjai 1965-1979 között születtek. Ezt a nemzedéket az ébredés a "lelkiismereti forradalom" ciklusának gyermekeiként jellemzik, akik a béke és jólét korszakban eltöltött fiatalokban nevelkedtek fel. Kontrollált magatartás, megoldáskeresés, megbízhatóság jellemzi őket, társulva ehhez egy olyan fajta szakmai igényességgel, amelyhez elmélyült szakmai tudás is tartozott. Fontos és motiváló számukra a pénz, a ranglétrán való előrejutás.

Az Y generáció, vagy ahogy másképp nevezik őket, digitális bennszülöttek első nemzedéke, civilek, hősök, 1980-1994 közötti időszakban születtek. A nemzedék tagjai olyan személyek, akik kifejezett tehetségükről híresek, kreatívak. Munkavégzés és tanulás esetén az előző generációtól jelentősen eltérő viselkedési normákat hoznak, magabiztosak és energikusak. Az információk tudására fokozott vágygal rendelkeznek, a technika fejlődésével egy ütemben nőttek fel. Képesek egyszerre több feladat elvégzésére és könnyedén kezelik a multikulturális környezet velejáróit. Nagyfokú befolyásoltság jellemzi őket a kortársak által, de ugyanakkor a céltalanság és a kiszámíthatatlanság is az attitűdjük része.

A következő korszak szülőit akik 1995-2009 közötti időszakban születtek, a Z generáció tagjai, vagy szokták őket még művészeknek, alkalmazkodóknak, netgenerációnak is emlegetni. Tulajdonképp ők is „digitális bennszülöttek”. Kezdeményezés, bátorság, praktikus szemlélet jellemzi őket. Mivel netgeneráció, vagyis az életüket az internet világa alakítja, ezért a kommunikációjuk és kapcsolataik is átalakultak. Az online világ hatással van az énjükre és az identitásuk alakulására. Ezáltal a való világban történő konfliktuskezelésben nagyfokú segítséget igényelnek.^{17, 18}

---

dátuma 2024. 03. 22.).

¹⁷Emily Wolfinger Marc Mccrindle (2010). *Az XYZ ábécéje. A nemzedékek meghatározása*. URL: https://epa.oszk.hu/00400/00458/00562/pdf/EPA00458_korunk_2010-11_013-018.pdf (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

¹⁸Komár Zita (2017). *Generációelméletek*. URL: <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-koznevelis-generacioelmletek> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Az Alfa generáció tagjai a 2010 után született személyek. Ezen korosztályról még nagyon csekély ismeretekkel rendelkezünk. Több helyen úgy olvashatunk vagy hallhatunk rólunk mint, „új csendes” nemzedék, mivel a családi és óvodai viselkedésüket az őket megelőző generációkhoz képest mérsékelt és csendesebb viselkedés jellemzi, de több esetben egyes tagjainál tapasztalható az agresszió fokozódása is. Ezek a gyermekek alkotják napjaink bölcsődébe, óvodába járó csoportját, sokkal hamarabb kialakul az IKT eszközök által az érdeklődésük, és gyorsan megtanulják ezeknek az eszközöknek a használatát. Sokszor legtöbbször már elvonási tünetek is jelentkeznek, ha nem használhatják ezeket az eszközöket.

4. ábra. Generációk¹⁹

4.3. Digitális bevándorlók és benszülöttek közötti ellentétek

A műszaki tudomány meglehetősen gyors ütemben való fejlődése mellett legalább ilyen mértékű változás figyelhető meg a mai fiatalok, vagyis az Alfa generációt képviselő gyermekek gondolkodásában, akik már ebbe a digitális világba születtek. A digitális bevándorlók, mint minden bevándorló – egyesek jobban, mint mások – megtanulnak alkalmazkodni a környezetükhöz. Bizonyos mértékig mindig megtartják „akcentusukat”, azaz a múltban megvetett lábukat. A „digitális bevándorló akcentus” olyan dolgokban mutatkozik meg, mint például abban, hogy

¹⁹Generációk (2024). URL: http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/01_simandi_04_16/321genercik.html (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

az internethez fordulunk információért másodikként, nem pedig elsőnek, vagy abban, hogy elolvassuk egy program használati útmutatóját, ahelyett, hogy azt feltételeznénk, hogy maga a program tanít meg minket a használatára. A mai idősebbek másképp „szocializálódtak”, mint a gyerekeik, és most egy új nyelvet tanulnak. A tudósok szerint pedig egy később megtanult nyelv az agy egy másik részébe kerül.²⁰

Ezek a mostanában népszerű elnevezések azt hangsúlyozzák, hogy a digitális világban való eligazodás és annak használata mennyire természetes és szerves része valaki életének. A digitális bennszülöttek könnyebben illeszkednek ebbe a környezetbe, míg a digitális bevándorlók esetében a tanulás és az alkalmazkodás időigényesebb folyamat. A mai oktatásnak nagy problémát okoz, hogy a digitális bevándorlók nem ugyanazt a nyelvet beszélik mint a digitális bennszülöttek, és így egy sokszor elavult dologgal próbálkoznak. Vagy a felzárkózásuk a technológiához még nem igazán tart ott, ahol kellene, például az emaileket kinyomtatják és hasonló nem teljesen modern technikákat alkalmaznak. Ez is azt bizonyítja, hogy ez a két generáció nem egy nyelvet beszél, mert a digitális bennszülöttek szinte már csak online térben kommunikálnak, beleértve az emailezéseket is.

5. Koragyermekkor intervenció és prevenció területén használható IKT eszközök

5.1. Koragyermekkor intervenció és prevenció értelmezése

Ahhoz, hogy a kora gyermekkor területén használható IKT eszközökről információt gyűjtsünk, először is pontosítani kell, mit értünk kora gyermekkor és koragyermekkor intervenció illetve prevenció alatt.

A koragyermekkor igazából nemzetközi szempontból a szolgáltatásnyújtás területén eltérő, attól függ, hogy melyik nyelvi területen milyen tradíciók vannak, és az adott iskoláztatási rendszert hogyan dolgozták ki. Az ENSZ viszont kimondja, hogy a kora gyermekkor a 8 éves kor alatti életszakasznak tekinti, mindenféle nemzetközi eltérések figyelmen kívül hagyásával.

---

²⁰Marc Prensky (2001). *Digital Natives, Digital Immigrants*. URL: <https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Egyes ajánlások szerint a születéstől, míg más megközelítésből a prenatális időszakról érteendő ez az életkori szakasz.²¹

Az intervenció és prevenció két elemi és nagyon fontos fogalom, amelyek a problémák kezelését és megelőzését kétoldalú megközelítésből jelenítik meg. Mindkét oldal egy-egy szemléletmód, melynek célja az emberi jólét és biztonság fokozása, de mindezeket különböző időpontokban és különböző módon alkalmazzák.

A prevenció a problémák megelőzésére irányuló tevékenységeket foglalja magába. A célja, hogy meggátolja az esetleges környezeti tényezők kialakulását, még azelőtt, hogy káros hatásokat gyakorolnak a személyekre vagy a közösségekre. Három fő típusba sorolható:

1. primer prevenció (a probléma elkerülése)
2. szekunder prevenció (a probléma korai felismerése és kezelése)
3. terciér prevenció (a probléma további romlásának megakadályozása és kezelése)

Az intervenció gyakorlatilag a problémák kialakulásának folyamatánál nyújt segítséget, illetve akkor, amikor a probléma kialakult. A problémák negatív hatásának minimalizálása a célja, és támogatja azokat a személyeket, közösségeket, amelyek ezeknek a hatásoknak kitéve segítséget igényelnek a helyzet kezelésére. Az intervenció sokféle lehet, attól függően, hogy az adott helyzet és a vele járó gondok milyen jellegűek, tehát pszichológiai, egészségügyi, szociális és más területeken is kifejtheti hatását.²²

A koragyermekkorai intervenció

A kora gyermekkorai intervenció értelmezése is különbözik nemzetközi szinten, épp úgy, mint maga a kora gyermekkor fogalma. Legtöbbször összefoglalóan használják a kora gyermekkorai intervenciót, mint definíciót. Ezalatt a megkésett fejlődésű, a diagnosztizált fogyatékos, illetve ezen állapotok kialakulásához vezető rizikófaktorok csökkentésére irányuló speciális szolgáltatásokat értjük. Olyan családoknak nyújtanak segítséget, amelyek fokozottan ezeknek a kockázatoknak vannak kitéve a gyermek megszületésétől, egészen hat éves koráig. Egy más szemléletmód alapján a biológiai befolyásoló szempontok mellett a környezeti hatásokra is nagy hangsúlyt fektetnek, ezáltal a hátrányos helyzetű családok is kiemelt fókuszot kaphatnak. Az eltérő fejlődés hátterét vizsgálva, külön célcsoportba kategorizálják ezeket a családokat. Magyarországon a szakemberek ezt a fogalmat tágabban értelmezik, és azt mondják, hogy a kora

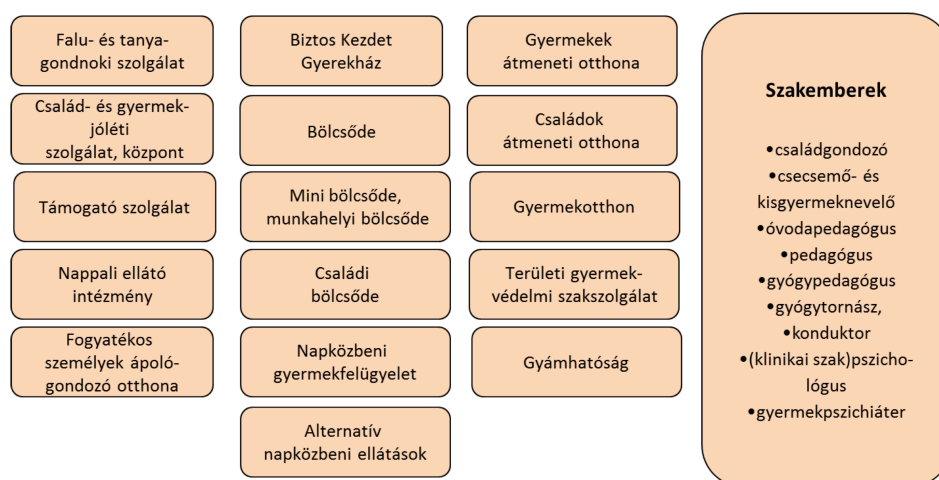
²¹Kereki Judit (2020). "A kora gyermekkorai intervenciók rendszer működése és fejlesztési lehetőségei az egyéni ellátási út tükrében". ELTE, 24. old.

²²Paulik E. Ádány R. Kiss I. (2023). "Megelőző orvostan és népegészségtan". Medicina, 15–16. old.

gyermekkori intervenció magába foglalja a preconcepcionális időszak preventív jellegű szolgáltatásait, valamint a fogantatástól a gyermek iskolába lépéséig, a gyermekekre és családjaikra irányuló ellátások, szolgáltatások összességét.

Ezt a megközelítést tekintve speciálisan támogat minden családot és gyermeket olyan tevékenységek összességével, amelyek elősegítik a gyermek egyéni fejlődését, a család működésének megerősítését, és a családdal együtt, a gyermek szociális megítélését, elfogadását. A kora gyermekkori intervenció egészen a problémát megelőző különböző szűrések időszakától, a felismerésétől és jelzésétől kezdve, a megismerésen, diagnosztizáláson keresztül magába foglalja a különböző rehabilitációs/rehabilitációs, a (pszicho)terápiás, valamint a gyógypedagógiai tanácsadó és fejlesztő tevékenységet, illetve a juttatások rendszerét is.

Ebben a szemléletben jelentős fontosságot kap a prevenció, mely a viselkedésszabályozás keretein belül a különböző kapcsolati mintázatokat kívánja kedvezően befolyásolni, és a mentális egészséget támogatni. Magyarországon a tankötelezettség jogszabályi meghatározottsága alapján a gyermekek születéstől az iskolába lépésig, azaz 0-6 (7) éves korukig maradnak a kora gyermekkori intervenció rendszerében, amelyen belül is a 0-3 éves életkor kiemelt fókuszot kap.

5. ábra. Szociális/gyermekvédelmi/gyermekjóléti intézmények²³

Célcsoport szerint, mely a szakdolgozatom alapjául szolgál, fontos, hogy már a preconcepcionális időszakban is elkezdődjön a preventív jellegű intervenció intézkedése, illetve az, hogy már a serdülőkorban megfelelő felvilágosítást kapjanak a fiatalok, ami által az intervenció megvalósulhat, nem csak a kora gyermekkort illetően. De természetesen ehhez elengedhetetlen, hogy az intervenció rendszerében korai életkori szakaszban lévő gyermek is megkapja a meg-

²³Kispéter Lászlóné Kereki Judit (2018). "Családközpontúság és ágazatközi együttműködés a kora gyermekkori intervencióban". ELTE, 35–36., 38. old.

felelő ellátást. Ehhez mindenképp az egészségügyi és a közoktatási rendszer, illetve a szociális rendszer szoros együttműködésére van szükség. A gyermek születését követően az összes család a célcsoportba tartozik, és minden olyan ellátás, ami a gyermek egészséges fejlődését szolgálja, az intervenció megvalósulását segíti, ezzel növelhető annak az esélye, hogy az eltérő fejlődés korán legyen észlelve, és ezáltal a megfelelő támogatást kapják meg a szülők illetve gyermekeik.

Az intervenció és prevenció közötti egyensúly elengedhetetlen a két terület megerősítése érdekében. Az esetek többségében mindig először prevencióval előzzük és akadályozzuk meg a problémákat, majd ezután lép életbe az intervenció. Például az alkohorról való lemondás támogatása (prevenció) és az alkoholfüggőség kezelése (intervenció) együttesen járul hozzá az egészséges életmód kialakításához. A prevenció és az intervenció közötti megfelelő egyensúly és ennek a két területnek a kombinált alkalmazása segíthet abban, hogy megfelelő hatékonysággal kezeljünk problémákat, minimalizáljuk azok káros hatásait, és elősegítsük az egyének vagy közösségek egészséges fejlődését és jólétét.

5.2. IKT eszközök az intervenció-prevenció területén

A prevencióban és intervencióban részt vevő egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi és gyermekjóléti, köznevelési és egyéb intézmények tükrében számtalan programot és IKT eszközt használnak. Lehetetlenség lenne a dolgotomban az összeset felsorolni, de azért igyekszem szemléltetni néhány példával, az adott területen milyen IKT eszközök, és esetleg programok fordulhatnak elő. Fontos azonban megemlítenem, hogy mivel bölcsődében dolgozó szakember vagyok, ezért nem teljesen látom át például a köznevelési rendszerben fellelhető összes IKT eszközök vagy programok sorát, viszont szerettem volna egy kis betekintést nyerni ebbe a témába.

5.3. Egészségügy és az IKT

Az Európai Unió által támogatott digitális egészségügy 2019-ben került tervezésre, de az áttörést ebben a témában a 2021-ben zajló Covid hullám hozta el. Olyan IKT eszközök, szolgáltatások, és innovatív technológiák összességét jelenti, amellyel megelőzhetőek a betegségek, korai diagnosztizálást eredményez, és az egészséggondozás által egy jobb életszínvonal érhető el.²⁴

---

²⁴Csáková Beáta (2022). *Digitális Egészségügy*. URL: https://www.parlament.hu/documents/10181/63291245/Infojegyzet_2022_35_digitalis_egeszsegugy.pdf (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Dr. Gyórfy Zsuzsanna 2020-as tanulmányában megfogalmazta, hogy „jobb technológiával, jobb tudással jobb egészség érhető el”.²⁵

Például különböző mobil alkalmazásokat hoztak létre, amelyekkel az egészséges étkezést, megfelelő mennyiségű alvást tudják az orvosok számon tartani, illetve okosórába beépített szenzorok segítségével is ezeket a paramétereket nyomon követhetik, de egy szemüveg szárában elhelyezett szenzor támogatásával a rágóizmok mozgását megfigyelve vonhatnak le következtetéseket. Ezenkívül természetesen számos más innovatív ötlet fogalmazódott meg, melyeket sikerült megvalósítani.

5.4. Gyermekvédelem és az IKT

A digitális technológia, és az általa biztosított eszközök, sokszor veszélyeket is hordoznak magukban. Ezzel kapcsolatos fontos kérdés, hogy a gyermekek hogyan tudják biztonságosan és tudatosan használni az eszközöket. Erre a célra készült Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiája²⁶, hogy megóvjuk a gyermekeket az internet káros tartalmától, és a világháló célratörő és értékteremtő használatára edukáljuk a szülőkkel együtt a pedagógusokat is.

Programjai

1. Okosóvoda
2. Kortárs netmentor program
3. Digitális médiaműveltség szülőknek

Kutatások a programban

- Digi Mini
  - Digi Mini 1 - Mit gondolnak az óvodások a digitalizációról
  - Digi Mini 2 - Óvoda és digitalizáció
- Digitális Gyerekradar
- Digitális Gyermekvédelmi Index

A platform több oldalról is a gyermekek védelmére szolgál az internet használat témakörében. A programjain túl kutatásokkal és tájékozódást segítő írásokkal támogatják a gyermekek mellett a családokat és az oktatást-nevelést végző szakembereket.

²⁵Gyórfy Zsuzsa (2021). “Digitális egészség a mindennapi orvosi gyakorlatban”. Gyógyító Nőkért Alapítvány, 4. old.

²⁶Digitális gyermekvédelmi stratégia (2024). URL: <https://digitalisgyermekvedelem.hu> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

6. Jelenleg használt IKT eszközök

6.1. IKT megjelenése és alkalmazása a háztartásokban

2022-ben készült felmérés alapján az IKT használatáról összeállított beszámoló alapján megállapítható volt, hogy 2015 óta folyamatosan nő az internet ellátottsága a magyar családok háztartásának. A fővárosban és Pest megyében a szélessávú internetpenetráció 95,6, illetve 93,6 százalék volt, míg a legalacsonyabb penetrációval rendelkező régióban, Észak-Magyarországon sem volt alacsonyabb 86 százaléknál.²⁷

A mobilinternet is ugrásszerűen fejlődött 2015-2021 között, így a háztartásokban a mobiltelefon iránti kereslet is megnőtt. Akkor emelkedett meg ennyire a netezők száma, amikor a pandémia idején karanténba kerültek az emberek, illetve home office-ból dolgoztak sokan a lakosságból. Azóta fellendült a internetes vásárlások és bankolások száma is, bár zömében a felsőfokú végzettségűek között.

Az erre a célra használt eszközök közül az asztali számítógép, a laptop, az okostelefon, okos TV-k, illetve a különböző okos IKT eszközök használata is növekvő tendenciát mutatott. A következő KSH statisztikai táblázat is jól szemlélteti ezt az irányt. (6. ábra)

Dolgozatomban többek között nem írtam még az okos televíziók használati szokásairól, pedig igazából a gyermekek és családok körében egy nagyon kedvelt szabadidős tevékenység a TV nézés. Némely esetben a szülők, gyermekeik megnyugtatója miatt, a TV-t ajánlják fel és alkalmazzák.

A 2010. évi CLXXXV. törvény amely a médiaszolgáltatásról és a tömegkommunikációról szól,²⁸ kimondja, hogy a gyermekek biztonsága érdekében a média tartalmára vonatkozó előírásokat be kell tartani.

Például:

- A tartalomra vonatkozó besorolások I-től VII-ig terjednek
- I-es kategóriába tartoznak a félelmet nem keltő és korhatárra tekintet nélkül is nézhető műsorok
- A hat éven aluliak számára sugárzott műsorszámok a II. kategóriába sorolták, de megfelelő jelzéssel bármikor sugározható

²⁷A Covid jót tett az IKT eszközök terjedésének (2024). URL: <https://www.minuszos.hu/a-covid-jot-tett-az-ikt-eszkozok-terjedesenek/> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

²⁸2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról (2024). URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1000185.tv> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

12.1.1.1. Az információ, kommunikáció főbb mutatói

Időszak	Az információ, kommunikáció részesedése a bruttó hozzáadott értékből	Mobiltelefon-előfizetések száma 1000 lakosra	Helyhez kötött internet-előfizetések száma 1000 lakosra	Informatikai szakembereket alkalmazó vállalkozások aránya, %
2005	5,1	925	99	..
2006	5,2	991	112	..
2007	5,4	1 098	147	..
2008	5,3	1 219	173	..
2009	5,6	1 178	187	..
2010	5,3	1 203	204	..
2011	5,3	1 173	219	..
2012	5,3	1 167	230	..
2013	5,3	1 182	244	..
2014	5,2	1 197	259	..
2015	4,9	1 208	273	27,5
2016	4,9	1 204	287	27,4
2017	4,9	1 198	300	28,7
2018	4,9	1 211	318	27,9
2019	4,9	1 283	327	27,4
2020	5,2	1 306	338	30,2
2021	5,4	1 374	349	30,3
2022	5,0	1 418	363	30,6
2023	..	1 474	371	32,0

6. ábra. Az információ, kommunikáció főbb mutatói²⁹

Természetesen ezek csak töredékei a törvényben megfogalmazott szabályoknak, fontos ezeknek az előírásoknak a jelentősége, mert a jövő nemzedékének biztonsága mindenekelőtt való.

6.2. Médiatörvény általi szabályok

Az IKT eszközökkel kapcsolatban, és az eszközökön történő adatok tárolását tekintve, szükség van biztonsági intézkedésekre amelyeket törvényileg és jogszabályilag kell koordinálni. Ezek a szabályozások nélkülözhetetlenek. A rohamos ütemben történő innováció során, az adatainkat, és nem utolsósorban a gyermekeinket, óvnunk kell a világban rejtőzködő internet, IKT eszközök és televíziók okozta károktól és lelki sérülésektől. Illetve nem csak magánszemélyként van erre szükség, egy cég vagy vállalkozó esetében is fontos a biztonság.

²⁹KSH - *Az információ, kommunikáció főbb mutatói* (2024). URL: https://www.ksh.hu/stadat_files/ikt/hu/ikt0001.html (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Erre a területre a következő fontos jogszabályok vonatkoznak:

- 2010. évi CLXXXV. a médiaszolgáltatásról és a tömegkommunikációról³⁰
- 2023. évi XXIII. törvény³¹
- 10/2023. (V. 15.) SZTFH rendelet az információs és kommunikációs technológiák kiberbiztonsági tanúsításáról³²
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2016. április 27-i (EU) 2016/679 RENDELETE a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)³³
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2022/2554 RENDELETE³⁴

A jelenleg használt IKT eszközökig hatalmas fejlődésen ment át a társadalom. Neumann János az első teljesen elektronikus digitális számítógép megalkotásához jelentősen hozzájárult a pennsylvaniai egyetemen 1944-ben. Egy évvel később, 1945-ben az első elektronikusan tárolt programú számítógép Neumann elvek alapján készült el.³⁵

A számítógép elterjedését 1984-re tehetjük, amikor a tömeges megjelenését az iskola-számítógép program keretén belül, – amely egy kormányprogram része volt, – a szakközépiskolák számítógépéhez jutottak. Innentől kezdve gyorsan elterjedtek az országban, és az általános iskolák is kaptak számítógépeket, majd egyes óvodák is.

Ebben az időszakban még csak fakultatív választható szakkörökön lehetett a számítógéppel ismerkedni, nem volt kifejezett tantárgy az oktatására, és egy kategorikusan megszabott tantervet kellett a pedagógusoknak követniük.

Az országban történő demokratikus változás 1989-ben kezdődött el és gyors ütemben hozta magával az oktatásügy átalakulását is. Egyre elterjedtebbek lettek a különböző pedagógiai programok, melyek az alternatív vonalat képviselték. Az oktatási törvény 1993-ban lépett életbe ezzel konstruálva a demokratikus működésű oktatásügy alapjait.

---

³⁰2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról (2024). URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1000185.tv> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

³¹2023. évi XXIII. törvény a kiberbiztonsági tanúsításról és a kiberbiztonsági felügyeletről (2024). URL: <https://njt.hu/jogszabaly/2023-23-00-00> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

³²10/2023. (V. 15.) SZTFH rendelet az információs és kommunikációs technológiák kiberbiztonsági tanúsításáról (2024). URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300010.stf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

³³Az európai parlament és a tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelete (2024). URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1600679.eup> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

³⁴Az európai parlament és a tanács (EU) 2022/2554 rendelete (2024). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R2554> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

³⁵Neumann János életrajza (2024). URL: <https://njszt.hu/hu/page/neumann-janos-eletrajza> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

A Nemzeti Alaptantervet 1995-ben hagyták jóvá, amely az iskolákon belül folyó szakmai munka a megreformálását tette lehetővé. Minden iskolának alkalma nyílt arra, hogy az egyéni pedagógus összetétel, és eszköz által biztosított feltételeikre vonatkozóan állítsa össze a saját pedagógiai programját és végleges tantervét, az alaptantervre alapozottan. Informatika elnevezéssel megjelent az új tantárgy, amely alkalmasnak bizonyult az IKT-val kapcsolatos tájékozottság továbbadására. A közoktatás által biztosított új irány kiemelt fontossággal vette tudomásul az informatikával kapcsolatos ismeretek nélkülözhetetlenségét. Ezzel a könyvtár használatát is megtanulhatták a tanulók és nem csak a tudás elsajátítására lett esélyük.

2001-ben az Oktatási Minisztérium vezette be végül a kerettantervet, mely valamennyire koordinálta a Nemzeti Alaptantervet, és a tananyagokat felosztotta évfolyamokra.

2002-ben megindultak az innovatív fejlesztések az iskolákban. Felismerték, hogy a digitális írástudatlanság egy olyan probléma, amellyel foglalkozni kell. Bár még napjainkban is vannak hiányosságok, viszont ezen a területen lévő elmaradottsághoz történő felzárkózáshoz jelenleg is folynak edukációs programok.³⁶

Emlékszem, hogy általános iskolai tanulmányaim során, a számítástechnika teremben volt az iskola összes számítógépe, és csakis tanár jelenlétében lehetett használni, a tanóra keretein belül. Akkor hatalmas dolognak számított, hogy valaki ért a számítógépekhez, és a digitális nyelvet is „jól beszéli”. A háztartásokban nem voltak elterjedtek az IKT eszközök, csak vezetékes telefon volt elérhető egyes családoknál. Most ott tart a digitális technológia, hogy az IKT eszközöket nehezen tudjuk nélkülözni.

Mint a dolgozatomban azt már említettem, fontos, hogy az óvodában és a bölcsődében dolgozó szakemberek is megfelelő IKT eszköz használathoz szükséges digitális kompetenciával rendelkezzenek. Azonban az is lényeges, hogy az intézményben elérhető legyen a pedagógus számára megfelelő IKT eszköz, vagy épp online felület, ahonnan ötleteket tudnak szerezni az oktatáshoz, vagy épp dekoráláshoz és egyéb fontos teendőkhöz.

A dolgozatom első felében részletezésre került, hogy az IKT eszközök közé több technológiailag fejlett készülék is tartozik. Mostanság az IKT készülékek egész széles skálája lefedi az emberek mindennapjait.

---

³⁶Körösné Mikis Márta (2024). *Informatika gyermekkorban - Hazai helyzetkép*. URL: <https://ofi.oh.gov.hu/korosne-mikis-marta-informatika-gyermekkorban-hazai-helyzetkep> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

7. IKT eszközök és online felületek az Óvodákban és a Bölcsődékben

7.1. IKT és az óvodai-bölcsődei intézmények

IKT tekintetében az óvodában is, mint oktatási intézmény, elég sok eszköz fellelhető, mely az óvodapedagógusok munkáját könnyíti meg. A kommunikációban is hatalmas segítség, vagy épp a pedagógiai tevékenységeik során tudják felhasználni. Bölcsődében a kisgyermeknevelők is most már egyre többször a munkájuk során az IKT eszközök által kínált lehetőségeket veszik igénybe. Kialakulóban van a jó gyakorlat megtanulása az intézményekben, de mégis azt érzik a szakemberek, hogy nehezen fogadja el a szakma a nevelésbe való beépítését az IKT eszközöknek. Bármilyen szempontból is vizsgáljuk ezt a témakört, alapvető dolognak számít mostanság, hogy az IKT a munkánk során is beépül az életünkbe.

7.2. Irodai és személyes IKT eszközök intézményi körülmények között

7.2.1. Asztali számítógép

Az asztali számítógép a legelterjedtebb az intézmények irodai környezetében. Ez az IKT eszköz azért csak irodában használható egy intézmény esetében, mert nem hordozható és egyszerre csak egy személy dolgozhat rajta. Alkalmas különböző operációs rendszerek által az irodai programok használatára, mint például szövegszerkesztő és táblázatkezelő. Vezetékes internet szolgáltatással elérhető az IKT eszközön keresztül bármi, amit a világháló segítségével kell megtalálnunk. A kisgyermeknevelők és az óvodapedagógusok kevésbé használják az intézményben. Az irodai alkalmazottak veszik hasznát egy jelentés elkészítésénél, vagy munkaügyi feladatoknál, és a Tevadmin rendszer kezelésénél, ami egy intézményvezető esetében alapvető dolognak számít. A pedagógusok csak akkor alkalmazzák az asztali számítógépet, amikor nyomtatni kell valamit, mert általában ez az eszköz van összekötve a nyomtatóval. Természetesen a bölcsődés és óvodás gyermekek körében is ismerős lehet, mert otthoni környezetben elég sok háztartásban fellelhető ez az eszköz.

7.2.2. Nyomtató

A nyomtató egy olyan irodai alkalmazásra használt hardveres IKT eszköz, amely írott és grafikus elemeket papíron vagy más hordozófelületen tud megjeleníteni és rögzíteni.³⁷

Az irodai alkalmazottak szinte minden nap használják az intézményekben, elemi dolognak számít a megléte. A kisgyermeknevelők és óvodapedagógusok a dekorációkhoz keresgéltek sablonokat, a gyermekek jellemzését, és bármilyen projekttel kapcsolatos dokumentum nyomtatását tudják elvégezni az eszköz által. A multifunkcionális nyomtatók esetében scannelésre is használható, például egy kép digitalizálásánál, vagy egy internetre feltöltendő irat esetén, amely nem fellelhető a számítógépen alapból.

A gyermekek egyáltalán nem használhatják felügyelet nélkül, de igazából nem is biztos, hogy tudják ennek az eszköznek a létjogosultságát. Alap esetben nem találkoznak minden nap ezzel a készülékkel, még otthoni környezetben sem.

7.2.3. Okostelefon

Az okostelefon napjaink egyik legalapvetőbb kommunikációs eszköze. Ezt az eszközt már az óvodás korban lévő és a bölcsődés gyermekek is kitűnően tudják kezelni önállóan. Mintha telefonnal a kezükben születtek volna, úgy használják. Könnyen alkalmazható mindenhol, mert hordozható, bárhol elfér, nagyon sok olyan applikáció telepíthető rá, amivel a gyermekek is fejleszthetők. Egyéb iránt számunkra is megkönnyíti a kommunikációt és a munkaszervezést is. Emaileket fogadhatunk és küldhetünk, olyan mintha egy apró kis számítógép lenne,³⁸ illetve sürgős esetben kéznél van, amikor segítséget kell hívni. Fénykép és videó készítésére is használhatják a pedagógusok egy-egy elkészült projekt feladatról, és azokról a közreműködő gyerekekről, akiknek a szülei a GDPR nyilatkozat aláírása alapján beleegyezésüket adták, hogy fénykép készülhet a gyermekükről.

Felváltotta a vezetékes telefont, de nem teljes mértékben, mert az intézmények számára a vezetékes telefonok még mindig jelen vannak valamilyen formában. Az okostelefon használatát a bölcsődében és óvodában is a „Vezetékes és mobiltelefonok használata” című szabályzat koordinálja a szakemberek számára. Természetesen a gyermekek esetében fontos a felügyelettel való koordinált használata a telefonnak.

³⁷*Nyomtató - Mi az?* (2024). URL: <https://pcforum.hu/szotar/nyomtat%C3%B3> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

³⁸*Meaning of smartphone – Learner's Dictionary* (2024). URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/smartphone> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

7.2.4. Laptop

Az a fajta hordozható személyi számítógép, amely beépített fizikai billentyűzettel és touchpad-al rendelkezik.³⁹ Nehéz definiálni, mert a határvonal nagyon vékony a laptop és a tablet között. Manapság a pedagógusok mindegyike használ laptopot. Bölcsődei intézményekben például a gyermekek negyedéves jellemzéseinek megírására, és alkalmanként egy megvalósítandó feladat kapcsán a csoportokban is alkalmazzák szemléltetés céljából. Az óvodai környezetben nagyobb teret kap a használata, mert bár a bölcsődében sem idegenkednek tőle a gyerekek, azért korosztály szempontjából az óvodáskorú csoportokban jobban elfogadottabb a használata. Az óvodapedagógusok tudják használni a munkájukkal kapcsolatban az e-napló írására is.

Háztartásban nagyon sokféle felhasználási módja van. Például email írás, kapcsolattartás, programok írása-szervezése, és természetesen különböző telepített programok segítségével akár szövegszerkesztés, fotók szerkesztése. Emellett táblázatok és projektek írására megfelelő, de a mindennapokban alkalmas filmnézésre is.

7.2.5. Táblagép-Tablet

A számítógép olyan hordozható speciális típusa, amelyhez nem kapcsolódik sem egér, sem billentyűzet, ezért érintésvezérelt képernyővel rendelkezik, amely elsődleges beviteli eszközként szolgál.⁴⁰

Bár alkalmazása nagyon egyszerű és kézenfekvő lenne, a csoportszobákban mégsem annyira elterjedt a használata, főleg a bölcsődékben. Ennek nem csupán szakmai indokai vannak, sokkal inkább a beszerzést illető pénzügyi oldal támogatottsága nem megoldott. Minden korosztály számára könnyen megtanulható a kezelése, a bölcsődés korban lévő gyerekek természetesen már ezt is tudják működtetni sokszor önállóan. Erre az IKT eszközre is telepíthető bármilyen alkalmazás, amely fejlesztő hatással lehet a koragyermekkorban.

7.2.6. Fényképezőgép

A hagyományos fényképezőgépeket felváltották a digitális fényképezőgépek, de napjainkban inkább mindenki az okostelefonját használja fényképezésre. Viszont, ha minőségi képeket szeretnénk készíteni, akkor mégis csak a digitális fényképezőgépet alkalmazzuk. Bölcsődei és óvodai környezetben nem általános a használata már, esetleg hivatalos fényképezés esetén az egyéni

³⁹Laptop (2024). URL: <https://pcforum.hu/szotar/laptop> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

⁴⁰Táblagép (2024). URL: <https://pcforum.hu/szotar/t%C3%A1blag%C3%A9p> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

vagy csoportképek elkészülése ezzel az eszközzel történik. Ha hivatalos fényképészt hívunk egy rendezvényünkre, vagy csak valamilyen alkalomból, például anyák napja alkalmából szeretnénk fényképezést tartani, akkor csakis azokról a gyermekekről készülhet, akiknek a szülei ehhez hozzájárulásukat adták a GDPR nyilatkozat⁴¹ aláírásával.

7.3. Bölcsődei, óvodai alkalmazásra készült online felületek

Az online platformok tekintetében rengeteg lehetőséget találunk, amely a kisgyermeknevelők és óvodapedagógusok nevelő-oktató munkájában segítség lehet. Megfelelő kontroll környezet mellett a gyerekek is használhatják, de minden esetben át kell vizsgálni az adott honlapot, hogy javasolt-e az adott korosztály számára a tartalma.

Ezek a felületek, mivel a háztartásokban is könnyen elérhetőek, így nem árt a szülői IKT kompetenciát erősíteni oly módon, hogy erről bölcsődében egy szülőcsoportos,⁴² vagy óvodában szülői értekezlet⁴³ keretein belül beszélgetünk velük.

Sajnos bölcsődében a csoportszobákban nem igazán elterjedt az ilyen felületek használata, mert nagyon kevés honlap tartalmaz bölcsődei korosztály számára elérhető feladatokat. A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai nem tiltják, de nem is támogatják az innovatív online játékokat egy gyermekcsoportban. Az óvodai csoportokba ezek a játékok kiválóan beilleszthetőek, ha internet hozzáférés és megfelelő IKT eszköz a rendelkezésünkre áll. Ezen kívül az online elérhető interfész nem csak a gyermek csoportokban való munkánkat tudja segíteni, de az irodai feladatok elvégzésének könnyítésére is hasznosíthatjuk.

Némi kutatás után néhány platformot szeretnék bemutatni, természetesen itt sem célozom maradéktalanul az összeset ismertetni.

7.3.1. Okos Doboz

Oktatás részére készült felület, ahol a kognitív képességek játékos feladatok által való fejlesztéséhez ad teret. Pedagógusok, szülők és diákok is egyaránt használhatják. Több témakörben találunk a felületeken feladatsorokat, ezzel kapcsolatban játékos feladat megoldásra is lehetőség van, videókat nézhetnek vagy műhely feladatokon keresztül gyakorolhatnak a gyerekek. A

⁴¹Hozzájárulási nyilatkozat (2024). URL: <http://www.bolcsode-bp08.hu/jebdata/tnyfvf.pdf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

⁴²“A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai (Módszertani levél)” (2012). Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal, 22., 17. old.

⁴³Szülői értekezlet támogatása (2024). URL: <http://iskolapszichologiai-modszertani-bazis.elte.hu/wp-content/uploads/2015/08/Sz%C3%BCI%C5%91i-%C3%A9rtekezlet-protokoll.pdf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

játékkal kifejezetten az iskolás korosztályt célozták meg: alsós, felsős és szakközépiskolai tanulók számára készült feladatok regisztrációt követően érhetőek el.⁴⁴

7.3.2. Egyszervolt.hu

A platform játékokat, meséket, verseket, dalokat is tartalmaz. Számtalan feladat közül választhatnak a gyermekek, szülők és pedagógusok. Sok területen felhasználható egészen az óvodás kortól kezdődően. Ötleteket meríthetnek belőle a szakemberek is, de leginkább az otthoni felhasználásra készült. Regisztráció után ingyenesen elérhető.⁴⁵

7.3.3. Jigsawplanet

A Tibo Software 2003-ban alakult, és a cég székhelye a csehországi Pardubicében található. Kezdetben szoftvereket és játékokat kezdtek fejleszteni Windowshoz. Az elmúlt néhány évben folyamatosan fejlesztették a Jigsaw Planet-et. Ezáltal sok ingyenes kirakós játék készült már az itt tevékenykedő közösség által. Létrehozhatnak, játszhatnak, megoszthatnak kirakós játékokat és versenyezhetnek más felhasználókkal. Regisztrálás után puzzle kirakókat hozhatunk létre. Ennek a felületnek a használata is ingyenes. Kisgyermeknevelői szakemberként azt tapasztalom, hogy a 3 év körüli gyerekek is pár darabból álló puzzle-t már önállóan képesek összeilleszteni, tehát egy tablet segítségével a csoportszobában ez is könnyen alkalmazhatóvá válik. Bármilyen témakörhöz köthető, és különböző területek játékos fejlesztésénél alkalmazható.⁴⁶

7.3.4. Wordwall

Ez egy web2 alkalmazás, amelyen a felhasználók közösen hozzák létre a tartalmakat, és megoszthatják egymás között. Olyan interaktív feladatokat tudnak a pedagógusok megalkotni, amellyel a munkájukat könnyíthetik a tanórákon és a gyermekcsoportokban. Időkorlát nélkül használható a felület, és a legtöbb sablon, amivel dolgozunk, nyomtatható formában is elérhető.

Hasznos, mert pár perc alatt felhasználható és remek feladatokat alkothatunk a gyermekek számára. Akár a bölcsődei kisgyermeknevelők részére is alkalmas lehet alap fejlesztő játékok kitalálásához. Megfelelő IKT eszköz használatával a csoportszobákban is kiválóan alkalmazható.⁴⁷

---

⁴⁴ *Okos Doboz* (2024). URL: <https://www.okosdoboz.hu> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

⁴⁵ *Egyszervolt.hu* (2024). URL: <https://egyszervolt.hu> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

⁴⁶ *Jigsawplanet* (2024). URL: <https://www.jigsawplanet.com> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

⁴⁷ *Wordwall* (2024). URL: <https://wordwall.net/hu> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

7.3.5. Pinterest

A Pinterest egy olyan felület, ahol személyes és üzleti célokra használható képmegosztás révén tudunk másoknak a feltöltött tartalmak által segítséget nyújtani képek, sablonok formájában. Ezeket a pedagógus szakemberek előszeretettel használják fel egy projekttel kapcsolatban, vagy dekorációhoz, vagy a gyermekekkel alkotótevékenység során a feladatokhoz segítségként kinyomtatva papírlapra.⁴⁸

7.4. Kommunikáció az online platformok segítségével

Az online kommunikáció a személyek között zajló olyan információcsere, mely az online világban történik, a különböző platformok és hálózatok révén.⁴⁹ Ennek a fajta kommunikációnak vannak szabályai. Ezeket a szabályokat a netikett⁵⁰ foglalja össze, és fontos mindig szem előtt tartanunk, ha a kommunikáció online formáját választjuk. Ennél a kommunikációnál minden esetben figyelniünk kell a biztonságra, de ezt akkor sem lehet figyelmen kívül hagyni, ha posztolunk valahol, vagy képeket töltünk fel egy honlapra. Ezek a képek, információk nem vesznek el, hanem tárolódnak és digitális lábnyom⁵¹ keletkezik ezáltal.

Viszont ezek a felületek megkönnyítik a társalgást, és sokkal gyorsabban elérhetjük azt a személyt, akivel beszélni szeretnénk. Továbbá nyoma marad, hogy a megbeszélés során mi az, amiben megegyeztünk, hisz mint tudjuk, a „szó elszáll”. Ebben a témakörben is törekszem a kommunikációra leggyakrabban használt felületeket prezentálni.

7.4.1. Google Meet

A kisgyermeknevelők és óvodapedagógusok esetében ez az egyik olyan felület, ami még a Covid-19 világjárvány idején vált nélkülözhetetlenné. Egyértelműen előtte is sok esetben alkalmazták a cégek és egyéb vállalkozások is, de a világjárvány idején fokozottan szükséges lett a használata. Napjainkban is adódik rá alkalom, hogy a bölcsődében vagy óvodában dolgozó szakemberek ezen keresztül tartanak megbeszélést, vagy online konferencián vesznek részt. Az intézményvezetők és helyettesek is természetesen többször használják a Google Meet szolgálta-

⁴⁸Pinterest (2024). URL: <https://hu.pinterest.com> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

⁴⁹Online kommunikáció (2024). URL: https://www.nkp.hu/tankonyv/digitalis_kultura_9_nat2020/lecke_10_001 (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

⁵⁰Létezik a netikett, és van néhány alapvető szabálya (2024). URL: <https://digipedia.hu/cikk/letezik-a-netikett-es-van-nehany-alapveto-szabalya-amit-illik-betartanod> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

⁵¹Digitális lábnyom (2024). URL: <http://www.jurisich-koszeg.edu.hu/files/digitalis-kultura/10/OH-DIG10TA-015-018-Online-kommunikacio.pdf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

tást, hisz vezetői értekezlet lebonyolítására is alkalmas a felület. Azért érdemes ezt a platformot választani, mert az adott személyek bárholnan csatlakozhatnak egy link által a beszélgetéshez.

7.4.2. Google Drive

Bár nem kifejezett kommunikációs eszköz, de segítség a pedagógusok számára. Ha egy adott projekten dolgoznak, akkor a drive-ra feltöltve és megosztva a többi projektben dolgozó személlyel egyszerre is tudják formázni az adott dokumentumot, és ezt valós időben látja a másik fél. Mivel ez egy felhő alapú szolgáltatás, így ha nagyobb terjedelmű irat anyagot vagy egyszerre több fényképet szeretnénk megosztani egymással, akkor a drive erre kifejezetten alkalmas. Tárolni is tudjuk az adatokat és minden egyebet ezen a felületen, ameddig a felület által biztosított tárhely nem telik be.

7.4.3. Facebook messenger

Az egyik legalapvetőbb kommunikációs platform a messenger. Ezen a felületen keresztül küldhetünk egymásnak videót, képet, szövegeket, emojikat, gifet, és vicces matricákat. Létrehozható zárt csoport is, amelyen keresztül, ha a pedagógusok szemszögéből gondolkozom, akár a gyermekek szüleivel is kommunikálhatunk. Fontos itt is a szabályokat betartani, és inkább a szülőkkel való beszélgetésnek a hivatalos email, vagy személyes beszélgetéssel történő formáját választani. Alapvetően a kisgyermeknevelők és óvodapedagógusok az egymás közti munkaszervezést, és a munkával vagy feladatokkal kapcsolatos megbeszélést is több esetben itt bonyolítják le.

7.4.4. Gmail

Hivatalos és biztonságos, illetve ingyenes kommunikációs platform. Ez a felület véd az adathalászat ellen, illetve a spam mappába azokat az emaileket külön válogatja, amelyek gyanús tartalmakkal rendelkeznek. A felületbe integrálták a Google Chat szolgáltatását is, mely ugyanolyan jó csevegésre és üzenet küldésre, mint a messenger, és videó hívásra is alkalmas. Bármely IKT eszközről elérhető, és ha az email cím szinkronizálva van az eszközökkel, akkor az emailek ugyanúgy megérkeznek és valós időben láthatóvá válnak a további okoseszközökön.

7.5. Bölcsődei adminisztrációra használt online platform

7.5.1. Miniped

A bölcsődei adminisztráció kapcsán a dokumentációk vezetését szabályozza, a Magyar Bölcsődék Egyesülete által készített és kiegészített alapprogram.⁵² Illetve az a módszertani útmutató,⁵³ amely a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentációról szól.

A Miniped⁵⁴ a módszertani útmutató alapján készült. Dr. Szilágyi Barnabás Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógynevelési Kar, Gyógynevelési Intézet főiskolai docense, 2022-ben álmodta meg a projektet, amely a kisgyermeknevelők új elektronikus formában történő dokumentáció vezetéséhez nyújt segítséget. A csoportnapló, fejlődési napló és családi füzet témakörét öleli át ez a felület.

Csoportnapló

Csoportnapló esetében az első lépésben a gyermekek adatait kell felvinni a kisgyermeknevelőnek, majd a program automatikusan generálja ki ezekből a felvitt adatokból a kimutatásokat, táblázatokat, összesítéseket illetve a grafikonokat. Ezenkívül elkészíthető a felületen a napi események nyomon követése gyermekekről az egyéni, és a gyermekcsoportról összességében vett statisztika. A kisgyermeknevelő nyilvántarthatja a gondozási sorrendet, az étkezésekkel kapcsolatos meglátásait, a hiányzásokat és az egyéb szakmai tevékenységeket.

Fejlődési napló

A kisgyermeknevelő elkészítheti a program segítségével beszámolóit a családlátogatásról és a beszoktatásról. A gondozási és alkotótevékenység során, a szakember által megfigyelt képesség területeken való fejlődés, vagy épp elmaradás értékeléséből idősoros összehasonlító grafikonokat készít a program. Percentilis táblákat is könnyen vezetheti a felület hozzájárulásával. Negyedéves jellemzés elkészítésének szempontrendszeréhez adhat hozzá még további lényeges elemeket, de ugyanígy dokumentumokat is tölthet fel, ezáltal érhető el az egységesen vezetett fejlődési ívet mutató dokumentáció.

---

⁵²A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2024). URL: https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orszagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

⁵³Göncziné Sárvári Gabriella (2019a). "Módszertani útmutató". Magyar Bölcsődék Egyesülete.

⁵⁴Miniped (2024). URL: <https://miniped.hu> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Családi füzet

A kisgyermeknevelő a szülők felé elkészítheti a program segítségével a gyermekről, az adott időszakra vonatkozó beszámolóját, mely a testi, érzelmi fejlődésről, társas kapcsolatok, kommunikáció, problémamegoldás, gondolkodás, a világ megismeréséről, illetve kreativitásról szól és mindig arra fókuszálva, ahol változásokat tapasztal.⁵⁵

Ez a program bármely IKT eszközről elérhető, így több idő jut alaposan elkészíteni a gyermekekkel kapcsolatos adminisztrációt. Fenntarthatóság szempontjából is fontos, mert nem pazarolunk el rá papírlapokat, és megspóroljuk az ezáltal keletkező költségeket is. Viszont még a bölcsődékben nem igazán terjedt el, mert fenntartásokkal kezelik az intézmények, és a Magyar Bölcsődék Egyesülete a papír alapon való dokumentálást támogatja egyelőre. Bízom benne, hogy a jövőben egy picit nyit a szakma az innováció felé.

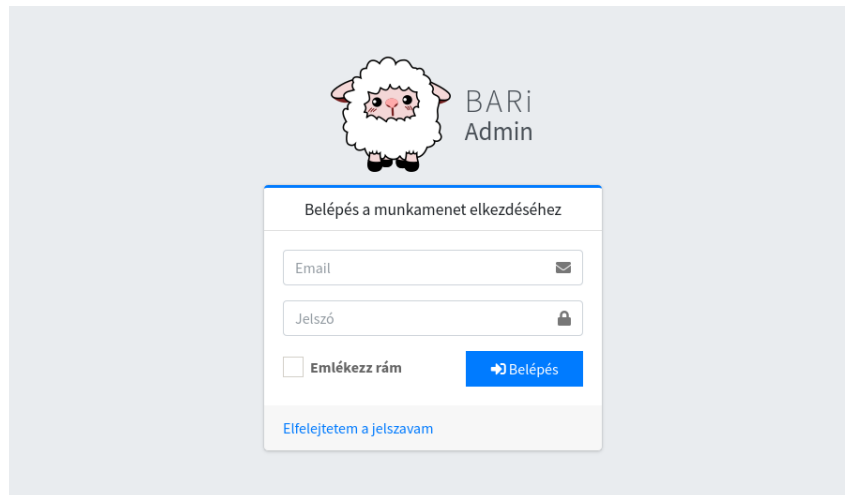
7.5.2. B.A.R.I. - Saját elképzelés alapján működő Bölcsődei Adminisztrációs Rendszer és Irányítóközpont

Amikor kisgyermeknevelőként dolgoztam gyermekek között csoportban, személyesen is megtapasztaltam, hogy a mostani adminisztrációs folyamatok és módszerek cseppet sem hatékonyak. Hamar felmerült bennem az igény egy jobb megoldás iránt, melyet rögtön az ötlet is követett: készítsünk egy elektronikus adminisztrációs rendszert kisgyermeknevelőknek. Egy szoftverfejlesztő mérnök segítségével már 2017-ben megszületett az első verzió, mely a kisgyermeknevelők adminisztrációs terheit könnyítette volna. Sajnos szakmailag nem támogatták, így ez nem kerülhetett bevezetésre.

Később munkahelyet és pozíciót váltottam, de világossá vált számomra, hogy vezető-helyetesként sem jobb a helyzet az adminisztráció terén. Pár hónappal később elkészültünk a második verzióval, ami elsősorban a vezetői feladatok ellátását hivatott segíteni. A cél, egy több szerepkörre kiterjedő, komplex adminisztrációs rendszer létrehozása volt, mely segíti a folyamatok és feladatok automatizálását. Véleményem szerint ez önerőből is elég hatékonyan meg tudott valósulni.

Éveken át használtam jelenléti ívek, belső statisztikák, éves KSH adatigénylések és kedvezményes étkeztetésről szóló összesítő táblázatok generálására. Számomra ez hatalmas segítség volt, mert nem csak értékes időt takarítottunk meg vele, (eleinte minden hónapban 2 teljes munkanapot töltöttünk bizonyos statisztikák előállításával, melyet a rendszer később 6 másodperc

⁵⁵Göncziné Sárvári Gabriella (2019b). "Módszertani útmutató". Magyar Bölcsődék Egyesülete, 60. old.

7. ábra. BARI Bejelentkező képernyő (2. verzió)

alatt tudott elkészíteni), de az emberi tényező majdnem teljes kizárásával a hibák számát közel nullára csökkentettük.

Az ehhez szükséges adatokat belső excel táblázatokból és a Tevadmin (KENYSZI)⁵⁶ rendszerből nyert adatexportokból dolgozta fel az alkalmazás. Természetesen nem szerettünk volna megállni ezen a ponton, felvettük a kapcsolatot a Magyar Államkincstárral, hogy a szoftver közvetlen kapcsolatban legyen a szolgáltatói rendszerekkel, így akár elegendő lett volna egyetlen felületen kezelni az összes adatot. Meglepetésünkre minden technikai feltétel és dokumentáció adott volt az Államkincstár részéről, hogy a projekt sikerrel záruljon, de sajnos intézményvezetői jóváhagyás hiányában, ez a része nem tudott megvalósulni végül.

Név	TAJ	Kor [Születési idő]	Születési hely	Anyja Neve	Kezdés	Beszokt.	Kedvezmény	Művelet
Cica csoport								
G		~nincs - 8 hónap [2020-04-06]	Moszkva	E	2023-01-09	2 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm
J	142 72	8 hónap [2020-04-07]	Budapest	L	2023-01-16	1 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm
K	142 99	0 hónap [2020-02-17]	Budapest 08	G	2021-10-11	2 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm
K	143 76	2 hónap [2020-09-23]	Budapest 12	H	2022-10-17	2 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm
M	143 10	1 hónap [2020-10-19]	Budapest 12	S	2022-01-03	2 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm
P	142 04	6 hónap [2020-06-09]	Budapest 11	Fr	2022-10-03	2 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm
P	142 11	2 hónap [2019-11-20]	Budapest	P	2021-11-02	2 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm
S	143 36	4 hónap [2020-07-31]	Budapest 11	Sr	2022-09-05	2 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm
S	143 98	3 hónap [2020-09-09]	Budapest 08	P	2022-09-26	2 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm
Z	143 44	0 hónap [2020-11-25]	Budapest 13	Fr	2023-01-30	2 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm
10 f6								
Manócska csoport								
B	143 15	0 hónap [2020-12-02]	Budapest 06	N	2022-09-26	2 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm
B	143 66	3 hónap [2020-09-01]	Budapest 12	S	2022-01-11	2 nap	~nincs -	Határozatok Adattap Lezáróm

8. ábra. BARI Kezelőfelület és funkciók (2. verzió)

⁵⁶NRSZH Tevadmin Rendszer (2024). URL: <https://tevadmin.nrszh.hu/tevadmin/> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

„Gyermekeinket (...) az internet által megígért határtalan szabadság helyett a virtuális jelenlét és a teljesen digitális világ áráként valóban a teljes ellenőrzés fenyegeti? Egy óriási, kapzsi marketingmasina áldozataivá válnak, amely az egész világot behálózva, minden irányból támad? Ez a veszély csak akkor fenyegeti őket, ha nem értik meg ezt a szép, új médiavilágot. Ezért kell elmagyaráznunk nekik, hogy tisztán lássák. Minden egyes alkalommal.”

Melissa Müller

8. Empirikus Kutatás a XXII. Kerületi Bölcsődék Intézményeiben az IKT eszközök vonatkozásában

Vizsgálatom a XXII. Kerületi Egyesített Bölcsődék Intézményeiben zajlott le. Jelenleg a kerületben lévő öt bölcsődét irányító intézményvezető mellett dolgozom intézményvezető-helyettesként. A kutatásomba az összes intézményt és kisgyermeknevelőt bevontam, mert nagyon érdekelt, hogyan vélekednek az IKT eszközök csoportban való alkalmazásáról, illetve az IKT eszköz által milyen új perspektívából látják majd a játszás örömet, és vajon látják-e az eszközök fejlesztő hatását. A csoportokban a 24-36 hónapos korosztályt céloztam meg, és ebben a kisgyermeknevelők voltak a segítségemre, hogy ez megfelelő módon történjen meg. Ehhez a kutatáshoz kérdőívet készítettem, amelyet összesen 80 kisgyermeknevelő töltött ki, és négy fajta játékot wordwall programban, melyet tableten tudtak a csoportokban tesztelni.

8.1. Kutatási kérdések

1. Mennyire ismerik a kisgyermeknevelők az IKT fogalmát és az IKT eszközöket?
2. Jelen helyzetben milyen mértékben használnak a kisgyermeknevelők IKT eszközöket?
3. Hol tart a digitális kompetenciájuk és kultúrájuk?
4. Az IKT eszközök milyen feladatokban nyújtanak számukra segítséget?
5. Mi a véleményük az általam elkészített játékokról?
6. Szívesen alkalmaznak-e a későbbiekben hasonló játékokat a csoportban?
7. Véleményük szerint lehet-e fejlesztő hatása egy IKT eszközön játszott játéknak?
8. Szeretnének a digitalizáció útjára térni a gyermekekkel való dokumentációval kapcsolatban a kisgyermeknevelők?

Ezekkel a kutatási kérdésekkel a bölcsődében még kevésbé mutatkozó innováció miatt fontos foglalkozni. Azt tapasztalom, a pályán töltött idő során, hogy a gyerekek már sokkal előrébb járnak az IKT eszközök használatát illetően, mint több évvel ezelőtt. Szeretném, ha ebben a témakörben, mint szakemberek is fejlődnének, és a hagyományos értékek mellett más modern eszközökkel is támogatni tudnánk a gyermekek fejlődését. Fel kell ismernünk ezen eszközök pozitív hatását, és figyelniük kell a negatív hatásukra, melyektől meg kell óvni őket.

8.2. A XXII. Kerületi Egyesített Bölcsődék intézményének bemutatása

Az Egyesített Bölcsődék öt tagintézménye a XXII. kerületben helyezkedik el. „Budafok–Tétény a főváros XXII. kerülete, Budapest délnyugati részén fekszik a Duna jobb partján. A ma közel 60 ezres lélekszámú kerület 1950-ben jött létre Budafok város, valamint Nagytétény és Budatétény községek egyesítésével. Természetföldrajzilag a Budai-hegység déli előterét alkotó dolomitból és mészkőből álló, karsztos felszínű Tétényi-fennsíkon és annak a Dunáig lefutó lejtőin terül el, amelyek löszös talajtakarója kiválóan alkalmas volt a szőlőtermesztésre. A fennsík Kamarerdő melletti, sziklagyepes része, amely számos ritka növény- és állatfaj élőhelye, valamint a Háros-sziget a még érintetlen ártéri erdőségével természetvédelmi terület.”⁵⁷ Ebben a gyönyörű környezetben, a XXII. kerületben találhatóak a Budafok-Tétény Önkormányzatának Egyesített Bölcsődéi. Az Egyesített Bölcsőde ellátandó területének jellemzői, hogy megtalálhatóak kisebb lakótelepek, hagyományos és társasházak is. A kerület bölcsődéi a munkába való visszatérést úgy segítik, hogy a szülőknek megfelelő időpontban történhet a beszoktatás. Ezen kívül a családok érdekében ruhacseréket és adománygyűjtést szerveznek a kerületben. A tagbölcsődék közül négy az 1970-80-as években épült fel a lakótelepek vonzáskörzetében, elhelyezkedésük ideális, hisz tömegközlekedéssel és autóval egyaránt megközelíthető. Az ötödik tagbölcsőde 2022-ben épült, mert szükség volt a férőhelyek bővítésére.

Az Egyesített Bölcsőde telephelyei, engedélyezett gyermeklétszámok:

- Leányka tagbölcsőde - 140 fő
- Mocorgó tagbölcsőde - 54 fő
- Rózsakert tagbölcsőde - 80 fő
- Napraforgó tagbölcsőde - 80 fő
- Zöldike tagbölcsőde - 72 fő

---

⁵⁷*Budafok–Tétény - A település* (2024). URL: <https://budafokteteny.hu/budafok-teteny/a-telepules> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Az öt tagbölcsőde összesen 426 férőhellyel rendelkezik, jelenlegi kihasználtsága 422 fő. Állás-helyeinek száma összesen 126.5 fő, engedélyezett szakmai 101.5 fő, mely megegyezik a jogszabályban foglaltakkal. Minden esetben törekszik az intézményvezető arra, hogy megtalálja az egyes tagbölcsődékben dolgozók korfára való egyensúlyi megosztását, tehát odafigyelve arra, hogy a pályakezdők és a tapasztaltak aránya összhangban legyen.

A Leányka tagbölcsődében működik az Egyesített Bölcsőde Központja, ahol a szakmai munka koordinálását, élelmezési feladatok ellátását, munkaügyi és gazdasági ügyintézkést végzik.

8.3. E.L.F.O. - Elektronikus Logikai Fejlesztőjátékok Otthona

A játékok bemutatása

A játékokat a wordwall programban hoztam létre, erről a programról már írtam a dolgozatomban. Használata nagyon egyszerű, és gyorsan megtervezhető vele a feladat, amit szeretnénk alkalmazni a gyermekek között. A szülők és bárki számára elérhetővé válik az interaktív tevékenység egy megosztott link alapján bármely eszközről, csak internet elérés szükséges hozzá. Ezáltal a környezetünkre is figyelünk, mert csak akkor használunk papírt a program kezelése során, amikor a feladatlapokat, amiket előállítottunk, szeretnénk nyomtatott verzióban alkalmazni.

További könnyebbség a programmal kapcsolatban, hogy magyar nyelven is elérhető. Az alap csomag esetében, 18 féle interaktív feladatot készíthetünk, és 15 féle nyomtatható feladatlapot. Az én szempontból másik nagy előny volt, hogy a játék, amit készíthettem a programban, egyszerre csak egy gyermek használhat, és az így kapott információkat gyermekenként láthatom.⁵⁸

8.3.1. Szavak gyakorlása avagy beszéljünk a testrészekről

Az első játék, amit elkészítettem, a testrészek gyakorlásában nyújt segítséget, a kártyalapokon látott képek vizuális támogatásával. Minden játékhoz társult egy általam megalkotott foglalkozás kezdeményezéshez szóló tevékenység tervezet. Ez alapján a kisgyermeknevelőknek egy minta állt a rendelkezésükre, a játék csoportba való bevezetéséhez, alkalmazásához és teszteléséhez. A tervezetben szereplő kisgyermeknevelő nevek csak mintaként szolgáltak. Minden esetben bemutattam a játékot és használatát a gyakorlatban is. Célom az volt, hogy két irányban tudjam értékelni a játék és az IKT eszköz hasznosságát egy bölcsődei csoportban.

---

⁵⁸A *Wordwall felhasználási lehetőségei az oktatásban* (2024). URL: <http://geoeduvieview.blogspot.com/2019/10/a-wordwall-felhasznalasi-lehetosegei-az.html> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Tevékenység tervezet

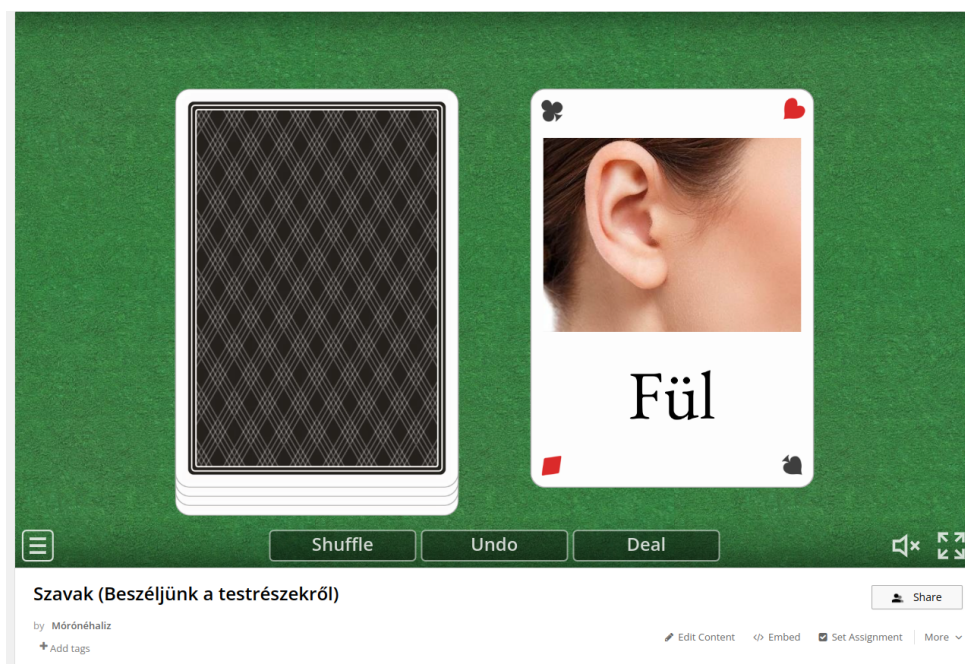
Helyszín: Leányka, Mocorgó, Rózsakert, Zöldike, Napraforgó

Kisgyermeknevelők: Andi, Viki

Korcsoport: 24-36 hó

Tevékenység időtartama: Gyermekenként 10 perc

Fejlesztési terület: szem-kéz koordináció, beszéd, figyelem, testsémák gyakorlása - felismerésének fejlesztése

9. ábra. Szavak gyakorlása avagy beszéljünk a testrészekről (Wordwall)

Foglalkozás leírása:

A gyermekhez tartozó kisgyermeknevelő a tableten lévő játékot előkészíti az alábbi választható módon, illetve egyéni megoldást is alkalmazhatnak a gyermek érdeklődésének felhívására, adott esetben fenntartására.

Első lehetőségként egy énekléssel mondókázással egybekötött kisebb mozgásos tevékenységre invitáljuk a gyermekeket. Ezáltal felmérhető, hogy melyik gyermek nyitott abban a pillanatban a testsémák gyakorlására. Mivel a bölcsődében nincs helye az irányított foglalkozásoknak, „a tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés”⁵⁹ ezért a kisgyermeknevelők számára ez a feladat komplexebb gondolkodást igényel a foglalkozás fel-

⁵⁹A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2024). URL: https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orszagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

épülését illetően. Az áthidaló megoldás ebben az esetben, és egyben a pedagógus szakember segítsége, hogy az alfa generáció már az IKT eszközök ismeretével együtt született, és természetesen nagyon is figyelemfelkeltő számukra az eszköz. A játékhoz alkalmazott kellék a tablet volt. Mint ahogy azt a kép is illusztrálja, próbáltam az adott testrészt koncentrálni képet beilleszteni a kártyalapokra, illetve figyeltem arra, hogy a háttér egyszínű maradjon, ne zavarják össze más ábrák a gyermeket.

A kisgyermeknevelő felfordít egy lapot, de a gyermek is megteheti a lapra ujjal való kopintással, ezzel fejlesztve a gyermek szem-kéz koordinációt és finommotorikáját, fókuszálását. Majd ezután a kisgyermeknevelő megkérdezi, mit lát a gyermek a képen. Ha olyan testrészt ér, melyhez esetleg mondóka vagy ének is kapcsolható, akkor komplexen használható a két dolog együtt. Mint ahogy azt az alapprogram is megfogalmazza, a mondóka és ének által nyújtott vizuális élmény nagyon fontos. Amennyiben a gyermek nem szeretne mondókázni vagy esetleg énekelni, akkor tilos erőltetni. Haladjunk tovább a kártyalapok felfordításával. Majd az összes kártyalap felismerése után fontos a gyermek dicsérete.

Minden esetben elemi dolog a foglalkozáshoz, ugyanúgy mint a szabad játéktevékenységhez, a megfelelő környezet megteremtése a csoportszobában. Kiemelten a balesetek megelőzésére, a nyugodt légkör, és a gyermekekre való megosztott figyelemre.

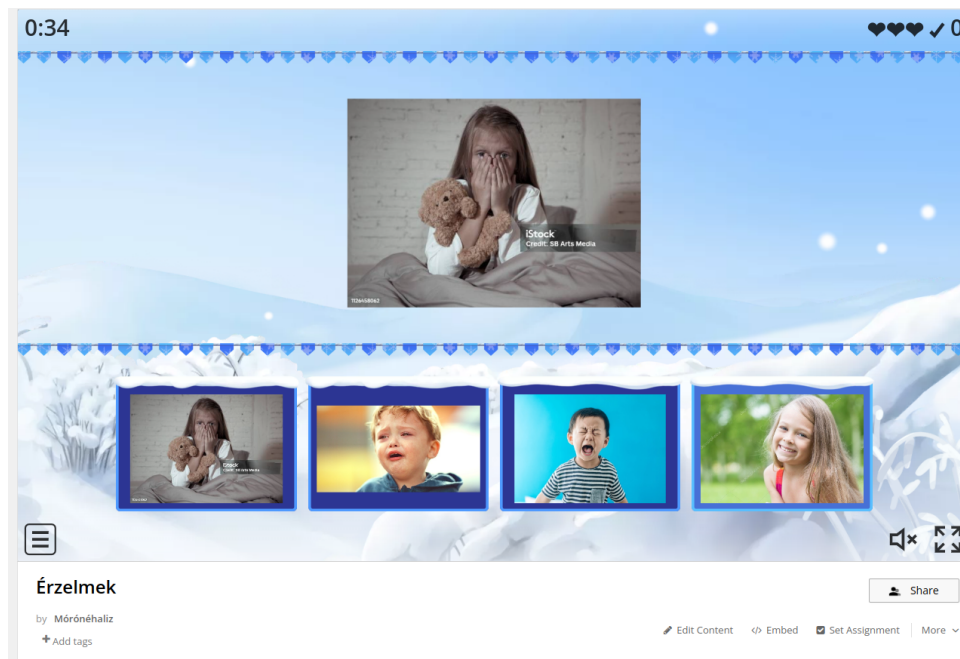
A wordwall program visszajelzése alapján volt olyan gyermek, aki több mint 15 perc alatt teljesítette a játékot. Ez a kisgyermeknevelők visszacsatolása alapján azért volt, mert a gyermekkel közben mondókáztak vagy épp énekeltek. Mivel az egyéni bánásmód elve⁶⁰ érvényesül ebben az esetben is, a kisgyermeknevelő prioritásában az a gyermek szerepel, akivel épp foglalkozik. Amikor csatlakoztak hozzájuk további gyermekek a mondókázás vagy éneklés közben, akkor szeretetteljes elfogadással fordultak feléjük is.

8.3.2. Érzelmek játék

A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai és egyben módszertani levelében megfogalmazásra került, hogy a gyermeket kivételes oltalom illeti meg, mely abból fakad, hogy mint fejlődőben lévő személyiséget támogatni kell a ráutaltsága miatt.

---

⁶⁰“A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai (Módszertani levél)” (2012). Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal, 22., 17. old.

10. ábra. Érzelmek játék (Wordwall)

A bölcsőde az a szocializációs közeg, mely amellet, hogy értékteremtő és közvetítő, segíti és támogatja a gyermek személyes, szociális és kognitív kompetenciák fejlődését, tiszteletben tartva az emberi jogokat és az alapvető szabadságot.⁶¹

Az érzelmek leírására a Paul Ekman által meghatározott hat alapérzelemből⁶² válogattam ki négyet az általam fejlesztett játékhoz. A játék az örömet, félelmet, szomorúságot és a haragot jelképező kártyákat tartalmazza. Az egyező kártyalapokat párosítani kell.

Tevékenység tervezet

Helyszín: Leányka, Mocorgó, Rózsakert, Zöldike, Napraforgó

Kisgyermeknevelők: Móni, Csilla

Korcsoport: 24-36 hó

Tevékenység időtartama: Gyermekenként 10 perc

Fejlesztési terület: szem-kéz koordináció, beszéd, figyelem, kognitív és szociális képességek fejlesztése az érzelmek felismerésével.

Foglalkozás leírása:

Az előző játéknál leírtak szerint elsődleges a tevékenység kezdeményezéséhez megfelelő körülmények megteremtése a csoportszobában. A tevékenységet kezdeményező kisgyermeknevelő

⁶¹“A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai (Módszertani levél)” (2012). Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal, 22., 17. old.

⁶²Csukly Gábor (2009). “Érzelmeket tükröző arckifejezések felismerésének sajátosságai egészséges személyeknél és depresszív zavarokban”. Semmelweis Egyetem, 14. old.

az asztalnál, az érzelmek kifejezéséről szóló mesekönyv képeiről beszélget a gyermekekkel. Ez a tevékenység előzi meg a tableten játszható adott játékot. A könyv lapozgatása után, pár mondatdal invitálhatjuk a gyermekeket a másik játékba, ahol már a tableten játszhatnak a szóban forgó érzelmek nevezetű wordwall programmal készített játékkal. A játék célja, hogy a gyermek az érzelmeket, és az egymáshoz tartozó párokat felismerje és társítsa. Fontos, hogy a játék befejezésekor a gyermeket dicsérő szavakkal illesse a kisgyermeknevelő.

Ha elakad, ösztönözni kell, ha nem szeretne már vele játszani, akkor ne erőltessük. Ezeket a játékokat úgy készítettem el, hogy rövid időn belül teljesíthető legyen.

Azoknak a gyermekeknek, akik nem ezzel a játékkal játszanak, a szabad játéktevékenység lehetőségét szükséges biztosítani, és a társiskisgyermeknevelő támogatása mellett egyéb alkotó tevékenységben is részt vehetnek.

A wordwall program visszajelzése alapján, szinte mindegyik gyermek tudta teljesíteni ezt a feladatot, 16 gyermek esetében jelezte, hogy nem tudtak bizonyos érzelmeket társítani egymáshoz. 23 gyermeknél azt a jelzést kaptam, hogy nem sikerült a játékot végig játszani. Ezek a gyermekek újra megpróbálták és sikerült végigjátszani a játékot, erről ad tanúbizonyságot a program.

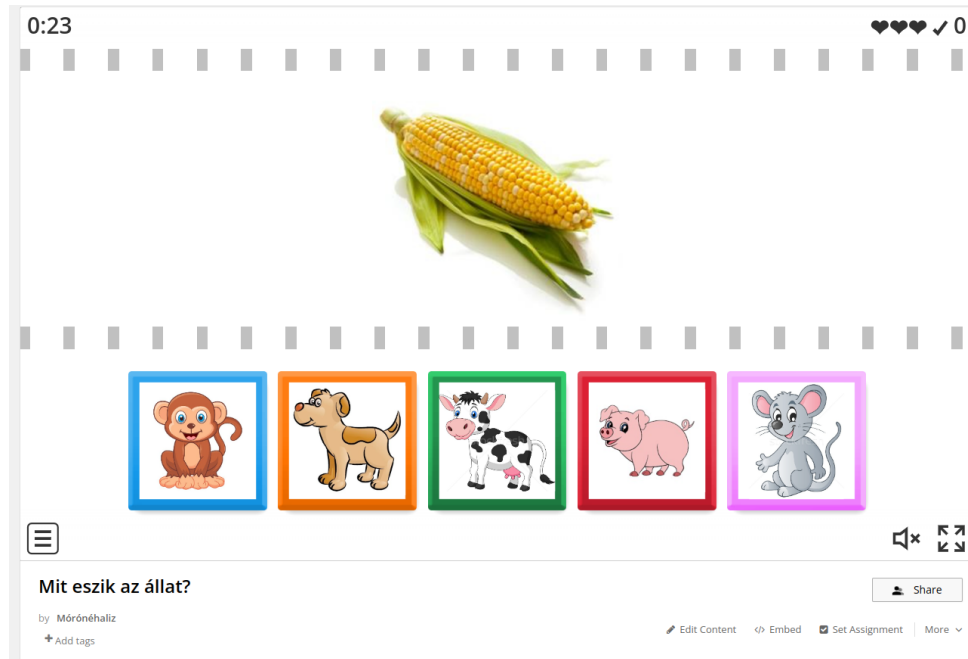
8.3.3. Mit eszik az állat? című játék

A kerületben az összes bölcsőde tekintetében nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos szemlélet kialakítására. Ehhez a szemlélethez hozzátartozik a növények védelme, és az állatok tisztelete. Hivatásunk a környezettudatos gondolkodás megalapozása által a szülőket a gyerekeken keresztül elérni, a témakört illetően. A bölcsődékben a gyermekek életkori sajátosságait és egyéni szükségleteit figyelembe véve szervezünk különböző környezetvédelmi programokat:⁶³

- Fenntarthatósággal, környezetvédelemmel kapcsolatos tablók készítése
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Használt elemek gyűjtése
- Családokkal szervezett kirándulások, állatmenhely látogatása
- Azoknak a jeles napoknak a megtartása melyek a környezeti nevelésben aktív szerepet töltenek be. Például Föld Napja, Víz Világnapja.
- Az összes bölcsőde állatbarát címmel rendelkezik, és madár tanösvény került kialakításra

⁶³Budafok-Tétény Egyesített Bölcsőde Szakmai Programja (2024). URL: https://www.egyesitettbolcsode22.hu/pages/egyesített-bolcsode/contents/media/327/326938/eb_szakmai_program_2022.pdf (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

- Meztlábás tanösvény került kialakításra több bölcsődében
- Minden bölcsődénkben a környezeti neveléssel kapcsolatos játékok megtalálhatóak elérhető helyen, amivel a gyermek önállóan tud játszani

11. ábra. Mit eszik az állat? című játék (Wordwall)

A „Mit eszik az állat” című játék készítésekor is a környezeti nevelés keretein belül törekedtem témát választani. Az állatokkal kapcsolatos ismeretek bővítése, vagy ismétlése volt a cél azáltal, hogy néhány állat esetében kell megkeresni az állat által fogyasztható eledelt.

Tevékenység tervezet

Helyszín: Leányka, Mocorgó, Rózsakert, Zöldike, Napraforgó

Kisgyermeknevelők: Cintia, Csilla

Korcsoport: 24-36 hó

Tevékenység időtartama: Gyermekenként 10 perc

Fejlesztési terület: szem-kéz koordináció, beszéd, figyelem, ismeret átadása bővítése a környezeti nevelést illetően

Foglalkozás leírása:

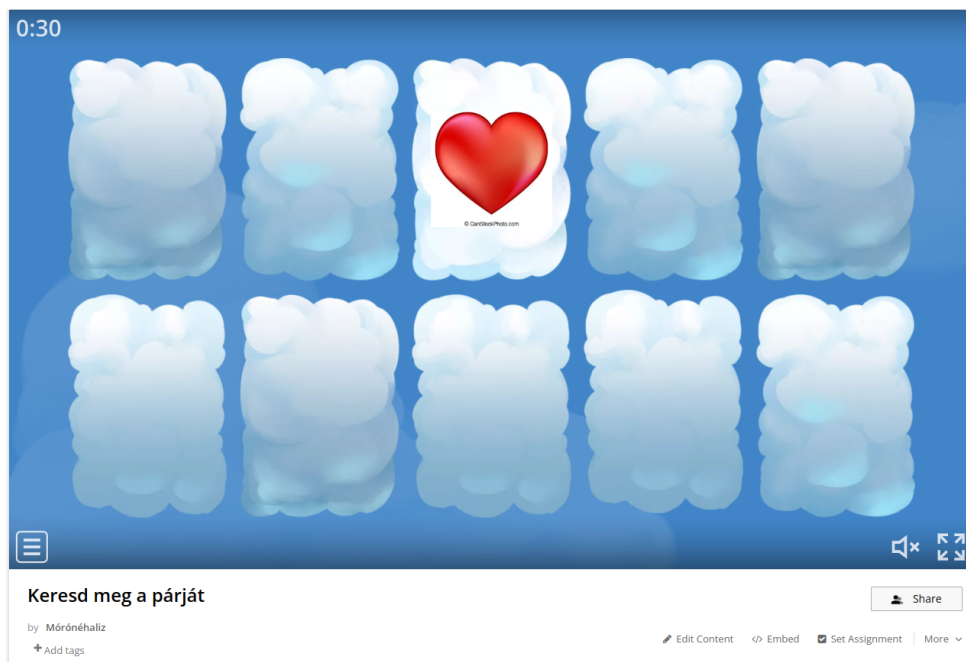
Az adott gyermek saját kisgyermeknevelője, ölelkezési időben, a tablettel leül a gyermekek asztalához és játékokra invitálja a gyermeket. Ezt követően szemlélteti a játékot, miközben beszélget a gyermekkel az állatokról, és az állatok szokásairól. Ha a gyermek önállóan szeretne vele játszani, minden esetben hagyjuk őt érvényesülni, és támogassuk ösztönzőleg játékát.

Az állateledel, amikor megjelenik a kijelzőn, kérdezzük meg „Melyik állat az, amelyik ezt az edelt fogyaszthatja?”. Ezután ösztönözzük, hogy válassza ki és nyomjon rá arra az állatra, amelyiknek a nevét kimondta. Érdekes közben esetleg ha mód van rá, mondókát vagy éneket csatolni az adott állathoz. Abban az esetben, ha nem tudja melyik állat lehet, akkor az életkori sajátosságait figyelembe véve magyarázzuk el az állat jellemzőit, és mellette hangutánzás révén az állat hangjait szemléltetve megmutathatjuk a gyermeknek.

A játékot, mint minden esetben dicsérettel zárjuk le.

8.3.4. Keresd meg a párját! (Alakzatok)

A játék keretein belül már a csecsemő korosztály megismerkedik a formákkal, alakzatokkal. A csecsemők esetében fontos, hogy a játékok jól megmarkolhatóak és manipulációra is képesek legyenek önmagukban. Könnyen tisztán tarthatónak kell lennie. Kétéves korban már a különböző konstruáló játékok, építőtornyok és egyéb játék elemek által bővül a tudásuk a formákat, alakzatokat tekintve. Erre a tudásra, tapasztalatomra építve alkottam meg a „Keresd meg a párját!” című játékot, melyben 5 alakzatnak a kártyájával egyezőt kell megkeresni.

12. ábra. Keresd meg a párját! (Alakzatok) (Wordwall)

Tevékenység tervezet

Helyszín: Leányka, Mocorgó, Rózsakert, Zöldike, Napraforgó

Kisgyermeknevelők: Kati, Éva

Korcsoport: 24-36 hó

Tevékenység időtartama: Gyermekenként 10 perc

Fejlesztési terület: szem-kéz koordináció, beszéd, figyelem, ismeret átadása bővítése, emlékezet, gondolkodás fejlesztése

Foglalkozás leírása:

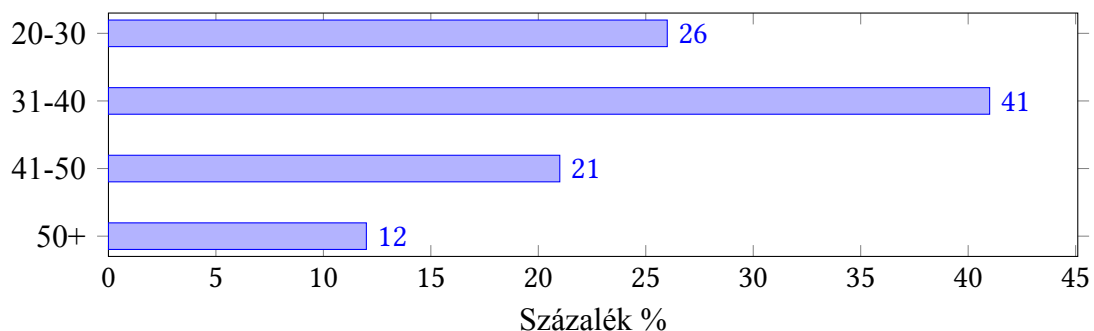
A kisgyermeknevelő az eszközt, amelyen a játékot játszhatja, a gyermekek asztalához viszi és igyekszik játékra invitálni a gyermekeket. A játék elindítása után felfedjük az egyik kártyát, majd megjelenik egy alakzat. Nevesítünk és ösztönözzük a gyermeket, hogy keresse meg a párját önállóan, vagy a kisgyermeknevelő segítségével, mert ezt a játékot még nem biztos, hogy a gyermek játszhatja egyedül. Ennél a játéknál kiemelten fontos a dicséret, játszás közben is, illetve elmaradhatatlan az ösztönzés, és a figyelem ébrentartása is.

A program visszajelzése alapján, a gyermekek jóval nagyobb szintidőkkel és sokkal több hibával teljesítették a feladatot, a többi játékhoz képest.

8.4. A vizsgálatot kapcsolatos kisgyermeknevelőknek készült kérdőívem kiértékelése

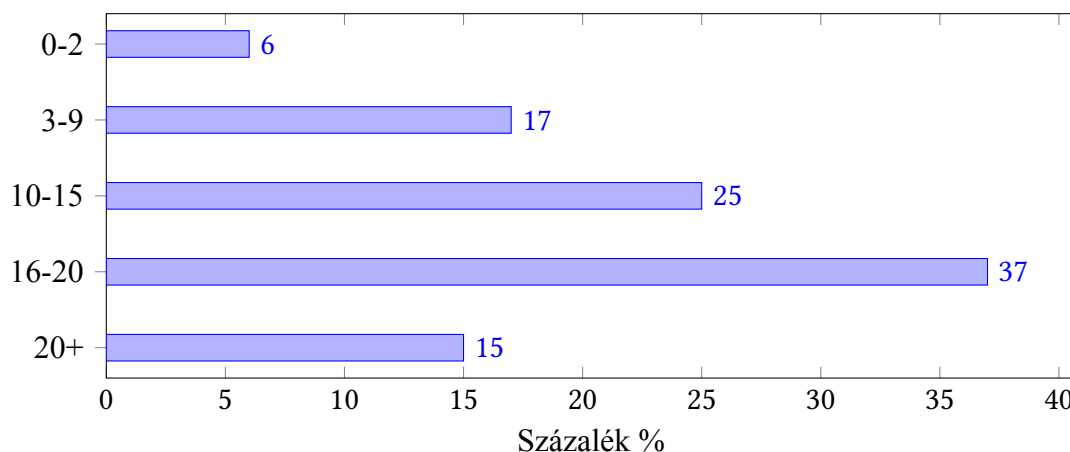
A kisgyermeknevelőkkel kapcsolatos adatokról szóló kérdések kiértékelése

8.4.1. A válaszadók életkora

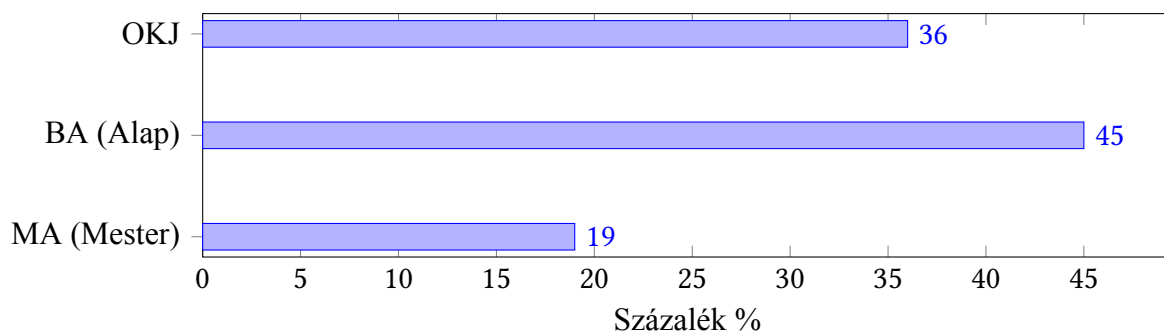
Ezzel a kérdéssel tulajdonképp a kerületben való korfa elosztást szerettem volna szemléltetni. Jól látszik, hogy a generációk megoszlásánál netgeneráció tagjai képviseltetik magukat nagyobb számban. Az idősebb korosztály is jelen van, de csekélyebb százalékban. Ez azért is fontos, mert az edukáció tekintetében, a képzés szervezésnél ezeket a szempontokat is figyelembe lehet venni. Sajnos ebben az a szomorú, hogy lassan az a nemzedék eltűnik nyugdíjazás és egyebek végett, akiktől a fiatal kolléganők tanulhatnak.

8.4.2. Mióta dolgozik kisgyermeknevelőként?

A százalékokból látszik, hogy a legnagyobb számban a 16-20 éve dolgozó kisgyermeknevelők dolgoznak a kerületben. Ezeket a kisgyermeknevelőket tekintve, már egy megszokott rendszerben dolgoznak évek óta, nagyon nehezen lehet az újításokat elfogadtatni velük, az a tapasztalatom. Érdeklődve vártam ennek a kérdésnek a válaszait, mert bár az öt bölcsődében dolgozókat valamennyire ismerem látásból, de azért a korukat tekintve nem gondoltam volna, hogy ennyivel kiemelkedőbb lesz a több mint 16 éve dolgozók száma.

8.4.3. Milyen végzettséggel dolgozik kisgyermeknevelőként?

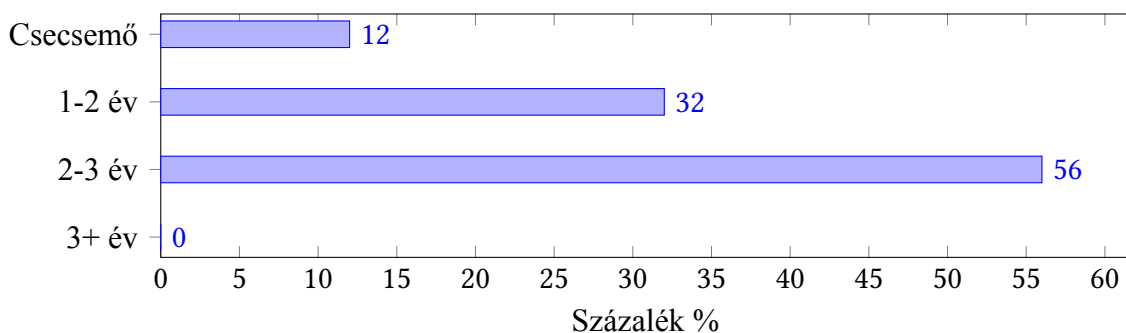
A diagram szerinti megoszlásban észrevehetjük, hogy a legnagyobb számban OKJ végzettséggel rendelkező kisgyermeknevelők dolgoznak a bölcsődékben. A 2023. évi LII. törvény a pedagógusok életpályájáról⁶⁴ általi bérnövekedés miatt az idén nagyon sok OKJ végzettséggel rendelkező szakember felvételizett főiskolára, különböző oktatási intézményekbe. A főiskolai végzettség esetében van, aki több diplomával is rendelkezik. Mesterfokozat megszerzésére eddig kevés százalékban vállalkoztak.

⁶⁴2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról (2024). URL: <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2300052.TV> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

A válaszadók IKT eszközök használatával kapcsolatos kérdések kiértékelése

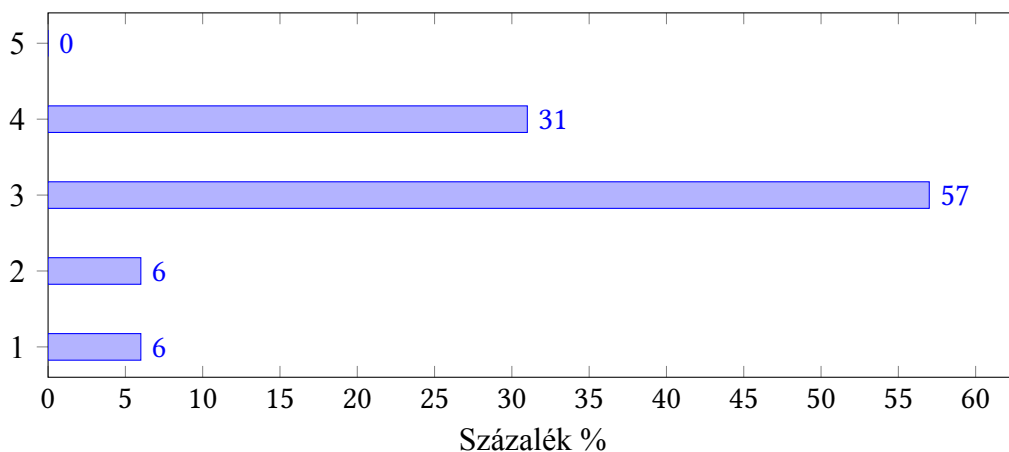
8.4.4. Milyen korosztályú gyerekek között dolgozik épp?

A legkevesebb számban csecsemő korosztályban lévő gyermekekkel dolgoznak pedagógusként a bölcsődei csoportokat tekintve. Ez azért van így, mert a csoportok összetétele vegyes, de az idén nagyon sok csecsemő nyert felvételt a kerületi bölcsődékbe. Ezért minden bölcsődében pár külön csoportot tudunk indítani csak ennek a korosztálynak. A legtöbb szakember a tipegő és a 2-3 éves gyermekek között dolgozik. A 3 év feletti korcsoportot nem jelölte senki, mert elvéve a vegyes csoportokban találhatóak, akik ebben az évben már óvoda érettek lesznek.

8.4.5. Mennyire informált az IKT (Infokommunikációs Technológia) eszközöket illetően?

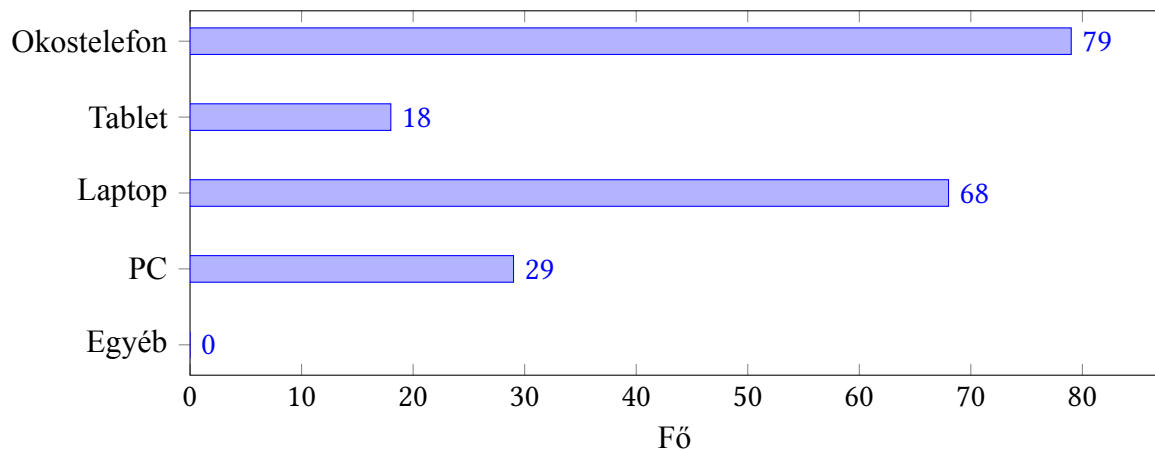
Jelölje a szintet, ahol Ön szerint épp tart a tudása.

Amikor a kérdéseken gondolkodtam, szinte ez volt az első, ami eszembe jutott, hogy vajon a kisgyermeknevelők mennyire lehetnek tisztában az IKT eszközökkel? Tudják-e esetleg, hogy mennyire tájékozottak ebben a témakörben? A válaszoknál kicsit aggódtam, hogy mindenki azt fogja jelölni, hogy nagyon jól informált, de végül meglepően tapasztaltam, hogy nem így történt és bár minimális százalékban, de megjelent a diagramon azoknak a száma, akik kevésbé

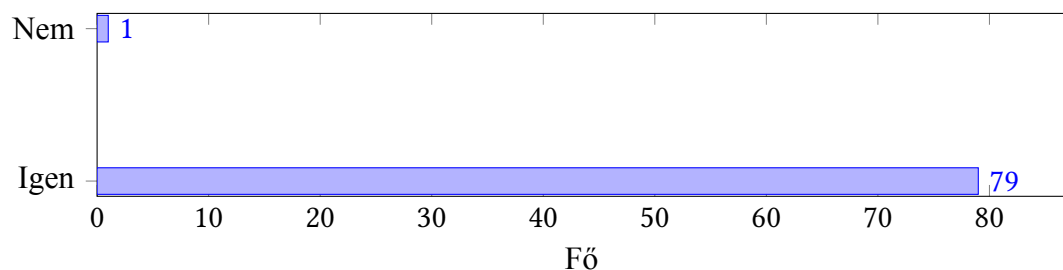
informáltak. Ez azért is lényeges dolog, mert innen is jól látszik, hogy az IKT eszközökkel kapcsolatos kompetencia fejlesztésre mindenképp fokozott figyelmet kell fordítani kerületi szinten. Ezt a továbbképzési tervezetben feltétlenül meg kell jeleníteni, és keresgélni kell olyan képzéseket, amelyekben a pedagógusok részt vehetnek.

8.4.6. Használ-e bármilyen IKT eszközt? Ha igen, akkor mit használ leggyakrabban? (naponta) Több válasz is megjelölhető.

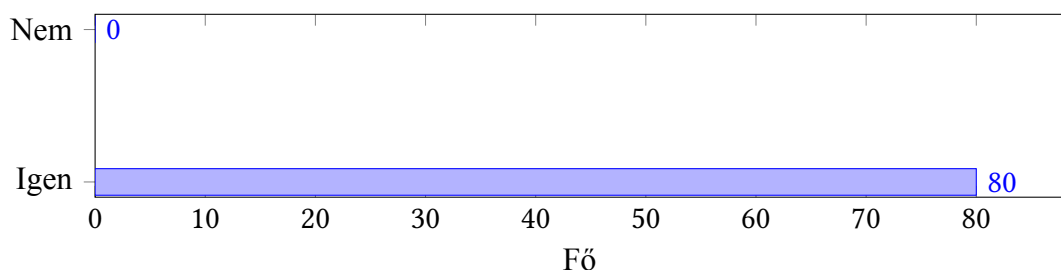
A kérdésre adott válasz alapján egyértelmű, hogy mindenki használ IKT eszközt, és én összekötném ezt a kérdést a következővel, amelyben taglalva van milyen IKT eszközöket használnak a leggyakrabban. Ahogy arról már írtam is korábban, a mindennapunk részévé váltak az okos eszközök, és a kérdésre adott válaszok alapján is az okostelefon, ami az elsődlegesen megjelenik százalékos arányban. A telefonok úgy működnek ma már mint egy kis számítógép, mindent el tudnak vele intézni a kisgyermeknevelők. Munkahely szempontjából elmondásuk alapján a munkaszervezésre használják, vagy kommunikációra a kollégáikkal, szülőkkel.

8.4.7. Használ-e a munkahelyén IKT eszközt?

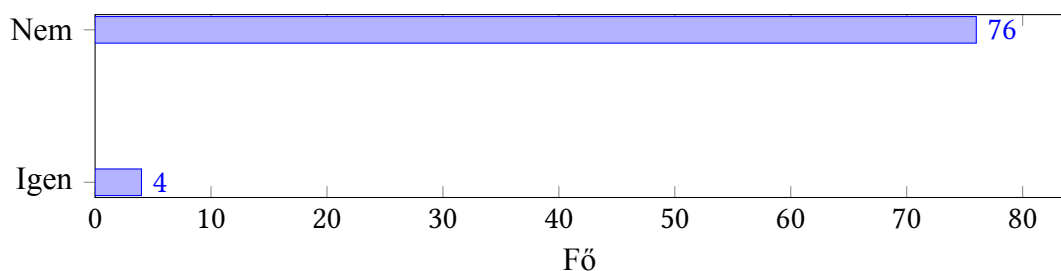
Mivel az okostelefon is IKT eszköz, ezért természetesen mindenki az igent jelölte válasznak. Visszajelzésekből is egyértelműen kiderült, hogy erre asszociáltak egyből a pedagógusok.

8.4.8. Biztosít a munkahely az Ön számára laptopot adminisztrációhoz?

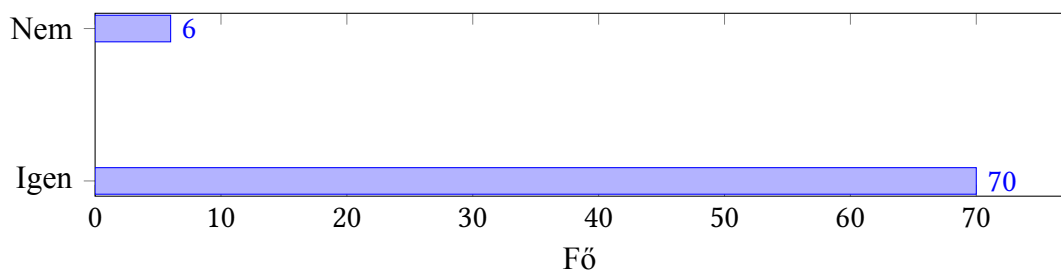
Pár éve a kerület összes bölcsődéjébe, beszerzésre kerültek laptop készülékek, a kisgyermeknevelők adminisztrálását megkönnyítve ezzel. Ezek az eszközök a negyedéves fejlődési beszámolók írása során kerülnek használatba, de nem mindenki él a lehetőséggel. Vannak olyan kisgyermeknevelők, akik szeretnek továbbra is papír alapon dokumentálni. Akik nem használják a laptopot, azzal magyarázzák, hogy nehezen tudnak gépelni, és sokkal lassabban végeznek, mintha gyorsan kézzel leírnák.

8.4.9. Részt vett valamilyen informatikai képzésen az iskolában tanultakon kívül?

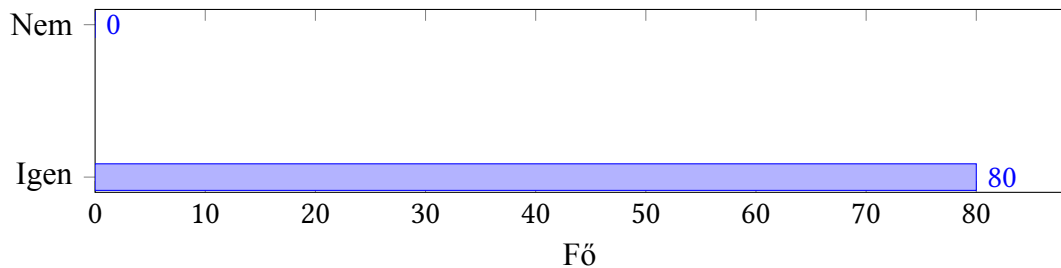
Jól látható, hogy az esetek számottevő többségében nem vettek részt más oktatásban, csak az iskolában tanultakat tudják hasznosítani. Nem elégszer tudom hangsúlyozni, hogy a digitális írástudatlanság egy létező jelenség napjainkban is, és ezen változtatni kell.

8.4.10. Ha az előző kérdésre nem a válasza, esetleg szeretné-e ha a munkáltatója informatikai képzést biztosítana Ön számára?

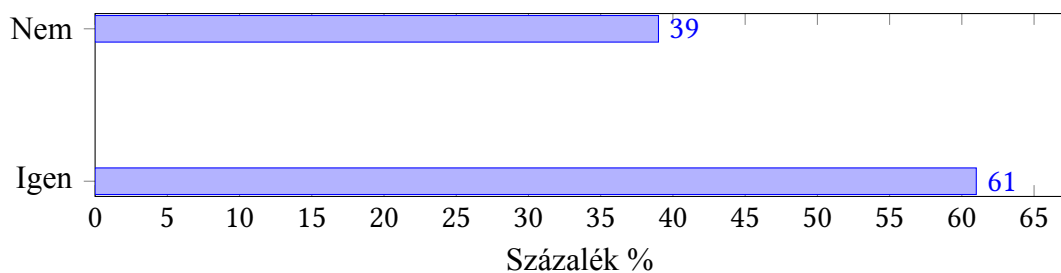
Az előző kérdés tekintetében a gondolataim visszatükröződését látom, mert a pedagógusok zöme fél az eszköz használatától, vagy legalább is szeretné megtanulni a működését, és a kezelését. Ha ezekkel kapcsolatban bővülne a tudása, akkor magabiztosabban használná az IKT eszközöket, főleg az idősebb generáció tagjai.

8.4.11. Használhatja a munkahelyén a wifit? Ha igennel válaszolt, akkor kérem értékelje a jelerősséget.

A wifi a szülőknek nem elérhető, mert nagyon terheli a hálózatot, ha több eszköz csatlakozik rá egyszerre, viszont a dolgozóknak igen, ezért nem mindegy a jelerősség fokozata. Sajnos tudomásom van róla, hogy a kerület két bölcsődéjében is nagyon gyenge a jelerősség. Ez jól látszik a válaszokon is. Ezt érdemes megfontolni, hogy infrastrukturálisan van-e lehetőség a jeladók beszerzésére, és ezen eszközök modernebb változatának cseréjére. De ez természetesen komplexebb, mert a költségvetés tervezésekor lehet ezeket a dolgokat betervezni, és ha a fenntartó engedélyezi az erre szánt összeget, akkor esedékes ebben az ügyben a továbblépés.

8.4.12. Gyermekkel kapcsolatos adminisztráció során használ-e bármilyen IKT eszközt?

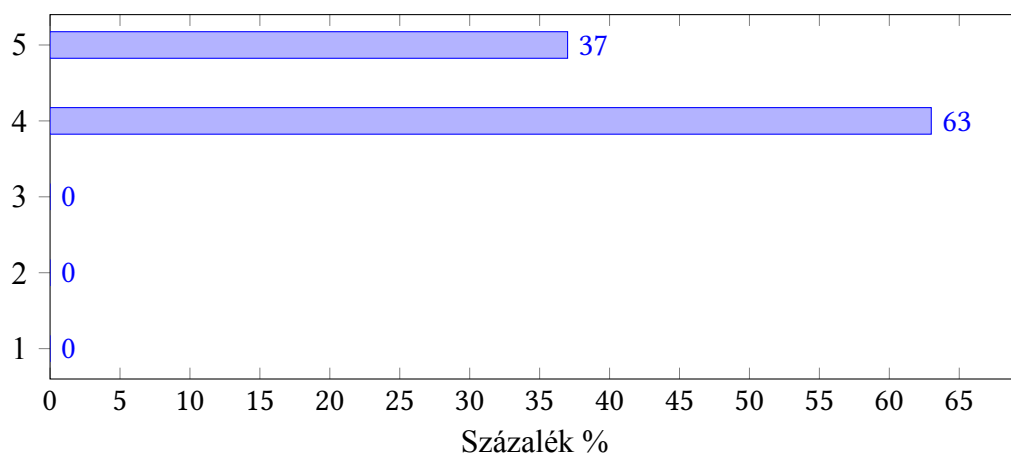

Ez a kérdésem tulajdonképp a laptop használattal kapcsolatos teóriám visszaigazolása, mely szerint a kisgyermeknevelők 61 százaléka használja csak. Számomra ez nagyon kevés, és mivel a környezeti nevelésben a papír mentesség is megjelenik, törekednünk kell a kevesebb papír használatra az IKT eszközök használata által.

8.4.13. Csoportszobai dekorációhoz használ-e IKT eszközt? Ha igen, akkor melyik felületen/honlapon keresgél ötleteket és miért?

Otthoni környezetben mindenki használ IKT eszközt a dekoráció elkészítéséhez szükséges sablonok keresgéléshez. A különböző platformok közül a Pinterest, a Google keresgélést, és a Facebook csoportokat részesítik előnyben, majd a vezetői irodában vagy más nyomtatásra alkalmas üzletben nyomtatják ki ezeket.

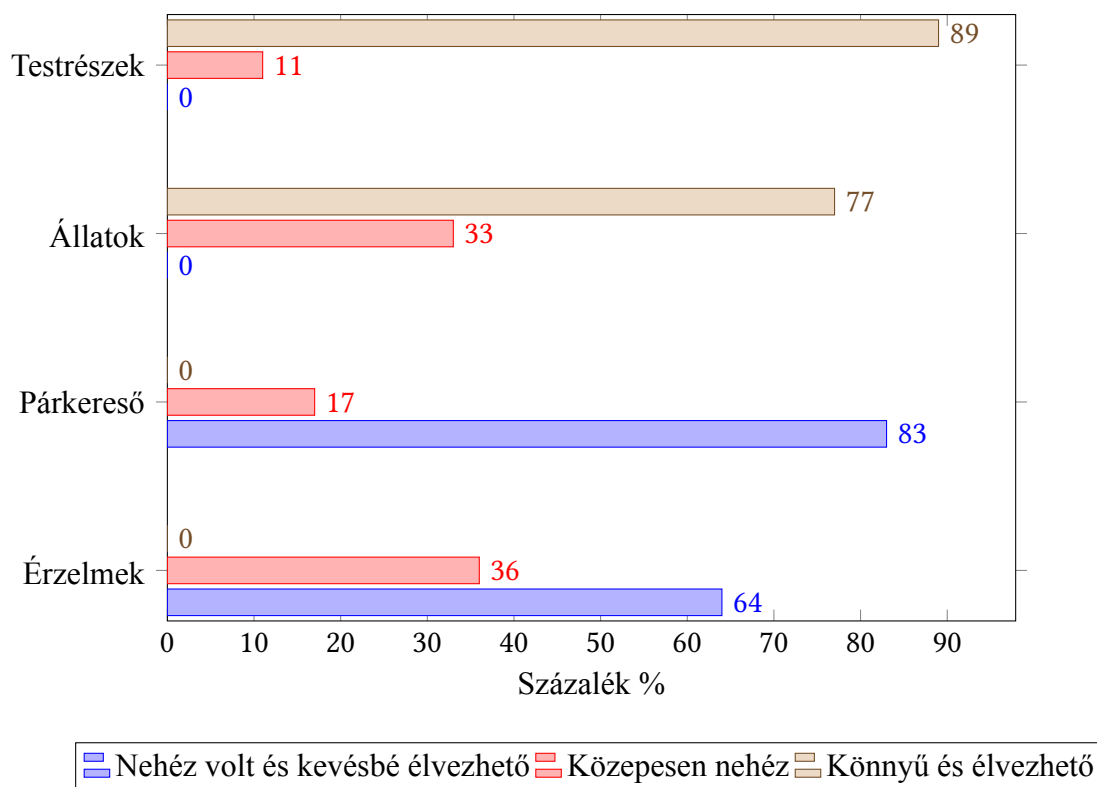
8.4.14. Mennyire szívesen alkalmazna a gyermekcsoportban pedagógiai munkája során IKT eszközt? Mi a véleménye, miben segítené munkáját?

A kisgyermeknevelők szívesen alkalmaznának IKT eszközt a gyermekcsoportban, és indoklásukat tekintve azt látom, hogy munkájukat könnyebbé tenné a gyermekek felé történő szemléltetés során is. Megfogalmazták, hogy hatalmas segítség, amikor a telefonjukkal tudnak fényképezni olyan pillanatokban, melynél egy projekt kapcsán szükséges. Több kisgyermeknevelőnél felmerült az interaktív asztal használatának lehetősége is.

A saját készítésű játékok alkalmazásával kapcsolatos kérdések kiértékelése

8.4.15. Kérdések kiértékelése

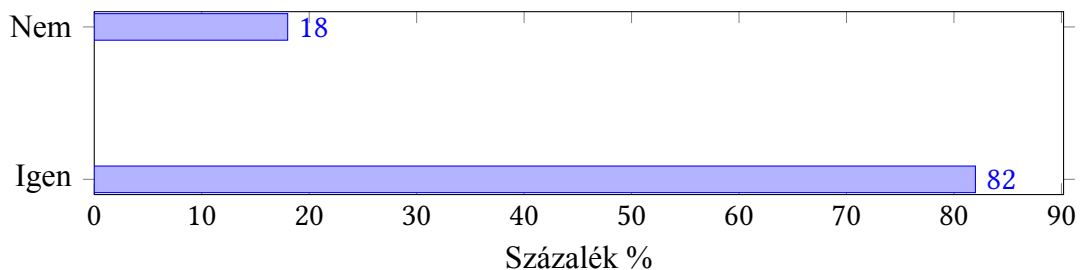
A visszajelzések alapján nagyon érdekesnek találták a kisgyermeknevelők és a gyermekek is az általam készített játékokat. Szívesen játszottak vele a gyermekekkel közösen, illetve volt olyan csoport, amelynél a már önállóan kezelték a tabletet. Azokban a csoportokban, ahol a csecsemő korosztály került elhelyezésre, ezeket a játékokat természetesen nem tesztelték. Kimondottan nehéz játéknak bizonyult a „Keresd meg a párját” feladat, mert sok esetben, a gyermek életkori sajátosságaiból fakadóan, nem emlékeztek arra, mi volt az előző kártya alatt. Mindenképp szerettem volna ezt a játékot kipróbáltatni, mert kíváncsi voltam, mennyire látják alkalmazhatónak a bölcsődei csoportban a pedagógusok. A wordwall program visszajelzése alapján is megnövekedett idő alatt teljesítették, és a rontások száma is nőtt a gyermekek esetében. Tehát ez kevésbé alkalmas a csoportban való alkalmazásra.

A következő, ami nehezebb játéknak bizonyult, az érzelmekkel kapcsolatos kártyák felismerése volt. Azt a visszacsatolást kaptam a szakemberektől, hogy a haragot és a szomorúságot kifejező kártyák nagyon hasonlóak, és a félelem sem teljesen egyértelmű. Ezt utólag átgon-dolva, érdemes tovább keresgélni a képek között olyat, amely teljesen visszatükrözi az adott érzelmeket. Ezt leszámítva a kisgyermeknevelők szinte mindegyike lelkesen számolt be az ér-

tekezleten, amin megbeszéltük az eredményeket. Elmondásuk alapján, nagy örömmel játszottak ezzel is a gyermekek. A másik két feladat tükrében azt a reakciót kaptam hogy az állatok és a testrészek nagyon könnyen felismerhetőek voltak, sok gyermek magától utánozta a hangjukat, a kisgyermeknevelők mondókát, éneket társítottak a játékokhoz, amivel még színesebbé tették a tevékenységet. Több gyermek esetében ismételni kellett a játékokat, mert nagyon tetszett nekik, illetve kérdezték, hogy mikor játszanak újra a kisgyermeknevelővel IKT eszközön játékot.

Bár kaptam bírálatot is a dicséret mellett a játékokat tekintve, ettől függetlenül azt gondolom továbbra is, hogy optimális környezetben, és megfelelő szakemberi kontroll mellett alkalmazható IKT eszköz bölcsődei csoportokban.

8.4.16. Szívesen alkalmazna még hasonló játékokat a gyermekcsoportjában?

A kisgyermeknevelők többségében szívesen alkalmaznának hasonló játékokat a csoportszobában. Ez egy visszaigazolás számomra, hogy van jövője ezeknek a játékoknak, csak biztosítani kell a csoportszobai használathoz alkalmas feltételeket. Elengedhetetlen ezeknek az eszközöknek körültekintő és kontroll alatt történő alkalmazásához a pedagógus felügyelete.

8.5. A vizsgálat következtetései

Az évek során összegyűjtött szakmai háttérrel indultam neki a kutatásomnak, melynél sokáig tanakodtam, hogy kisgyermeknevelői oldalról vagy a gyermekek oldaláról közelítsem és vizsgáljam meg az IKT eszközök csoportban való alkalmazását, és ezáltal a bennük rejlő fejlesztési lehetőségeket. De azt gondolom, mind a két aspektusból nélkülözhetetlen ezt a témakört vizsgálni. Végül a kisgyermeknevelők mellett döntöttem, ők ennek a szocializációs színtérnek, a bölcsődének a lényeges alkotóelemei, és támogatásukkal tud a gyermek személyisége fejlődni megfelelően, természetesen a családdal karöltve.

A mai világban, ahogy a dolgozatom is kezdtem, nagyon gyorsan változnak a dolgok, én dolgoztam kisgyermeknevelőként és vezető-helyettesként is, illetve most már intézményvezető-helyettes lettem. A munkám során az évek alatt, a technológia fejlődése az irodai munkára is hatott, mindig új és új változatát kellett megtanulni a programoknak vagy az eszközöknek. Ugyanez tapasztalható a magánéletemben, hogy a telefonok, a tv-k és egyéb IKT eszközök is nagyon sokat változtak. A bölcsődei nevelésben ez a fajta megújulás nem tapasztalható, mert az IKT eszközöket az “ördögtől valónak” tekinti a szakma, pedig rejlenek az eszközökben fejlesztő hatások, és olyan lehetőségek, melyeket kihasználva megfelelő kontroll mellett a gyermekcsoportban is lehetne használni. A hagyományos értékeket alapvetően meg kell őrizni, és tovább kell adni nemzedékről nemzedékre, de nem mehetünk el amellett, hogy a világunk körülöttünk folyamatosan egy teljesen más megújult arcát mutatja, amellyel a szülők és a gyermekek is találkoznak és ebben élnek. A kutatásomban az IKT eszközök közül csak a tabletet teszteltem gyermekcsoport környezetben, de a kérdőívemből kiderül, hogy a kisgyermeknevelők nagyon ritkán a laptopot is beviszik a csoportszobába. Tehát a nyitottság a kisgyermeknevelők fiatalabb generációinál megvan, az idősebbeknél kevésbé, de azt tapasztalom, hogy az IKT kompetencia fejlesztésén múlik a hozzáállás is.

A kutatási kérdéseimet a kérdőívemben adott válaszok szinte teljes egészében megválaszolják. Mennyire ismerik a kisgyermeknevelők az IKT fogalmát és az IKT eszközöket? Jelen helyzetben milyen mértékben használnak a kisgyermeknevelők IKT eszközöket? Hol tart a digitális kompetenciájuk és kultúrájuk? Az IKT eszközök milyen feladatokban nyújtanak számukra segítséget? Mi a véleményük az általam elkészített játékokról? Szívesen alkalmaznak-e a későbbiekben hasonló játékokat a csoportban? Véleményük szerint lehet-e fejlesztő hatása egy IKT eszközön játszott játéknak? Szeretnének a digitalizáció útjára térni a gyermekekkel való dokumentációval kapcsolatban a kisgyermeknevelők?

Az első három kérdésem az IKT fogalom értése, az eszköz használat, és a hozzáértés témakörében vizsgálódott, melyekre a kérdőívemben és a további megbeszélések során is kitértem. A kapott válaszok alapján nagy százalékban kimutatható, hogy a kisgyermeknevelők körében is sokan csak az okos telefon és bizonyos IKT eszközök felületes használatában jártasak. Az eszköz használat során a különböző pedagógiai munkájuk vonatkozásában igyekeznek segítségként tekinteni az IKT-ra.

A fejlesztő hatásra vonatkozó kérdés egy picit komplexebbnek tűnik, de tulajdonképpen nem az, mert bármely tárgy, amely egy gyermek kezébe adható és természetesen életkorának megfelelően tudja használni, tapasztalás útján fejlesztő hatással bír. A bölcsődében is mindent játékba ágyazva próbálunk a gyermeknek megtanítani, hisz ebben az életkorban az elsődleges módszer a játék öröme. Az az eszköz lehet fejlesztő hatású, mellyel az életkori sajátosságoknak megfelelően, folyamatos kontroll alatt, tapasztal és tanul meg új dolgokat és a fejlődése pozitív irányban változik a gyermeknek. A többi kérdés tekintetében a kiértékelt kérdőívemben leírtam minden fontos információt, amely azt mutatja, hogy a témakört sikerült a kisgyermeknevelők szemszögéből körüljárni.

Az általam készített játékokkal kapcsolatos kérdés és további IKT eszközön játszható játékokkal kapcsolatban, a kisgyermeknevelők pozitív visszajelzésüket adták, mely arra mutat rá, hogy a megfelelően kommunikált, és tevékenység tervezet által prezentált játékok bevezetése egy csoportba szimpatikus számukra. Az idősebb korosztály részéről, ez egy nehezebben elfogadható dolog, de amikor szembesültek a játékok egyszerűségével, akkor saját elmondásuk alapján rádöbbenek, hogy tulajdonképp nem annyira kell ettől félni. Néhány szakembert leszámítva, a többségében máskor is alkalmaznának IKT eszköz segítségével játékokat a gyermekcsoportokban.

Az utolsó két kérdés innovációra való nyitottságra vonatkozik, mely a gyermekekkel kapcsolatos dokumentáció digitalizálásáról szólna, hisz a papírintes adminisztrálás lenne a cél, megfelelő körülmények között. Természetes van erre már kialakított felület, csak a szakma oldaláról hiányzik a támogatás. A kerületben dolgozó kisgyermeknevelők közül is sokan félnek egy új platform bevezetésétől, mert az a tapasztalat, hogy az újtól mindig mindenki fél. És bár könnyebbség lenne a dokumentálás ezzel a segítséggel, ők mégis a papíron való fejlődés nyomon követést választják. Ez teljes egészében igaz az idősebb korosztályra, a fiatalok valamennyivel nyitottabbak erre a megoldásra. Az IKT kompetenciát folyamatosan fejleszteni kell, ezért a kisgyermeknevelő pedagógusok részére javasolnék további képzési lehetőség biztosítását.

Fejlesztésként szeretnék olyan mérőeszközt létrehozni bölcsődés korosztály számára, amely bármely IKT eszközön játszható, és a gyermek fejlődését tartja számon, gyűjti az adatokat, és feldolgozza azokat. A kisgyermeknevelőknek egyfajta támaszt adhatna. Ezen kívül szándékomban áll a bölcsődében alkalmazható IKT eszközökről listát készíteni, és az alkalmazásukhoz egy módszertani útmutató elkészítéséhez segítséget nyújtani.

9. Záró gondolatok

Az Alfa generáció a mai bölcsődés korosztállyal kezdődik. Gyorsan óvodások lesznek, és nekünk szakembereknek, illetve a szülőknek most időnk van arra, hogy ebben a fejlődési szakaszban, amikor a szociális színtér áthelyeződik a közösségi életbe, megtegyünk minden szükséges intézkedést a gyermek fejlődése érdekében. Ez a szemlélet a 21. században már modernebb, felvilágosult gondolkodást igényel, és a technológia adta lehetőségeket kiaknázva kell azon dolgoznunk, hogy az IKT eszközöket jól és megfontoltan beépítsük a fejlődés segítésébe. Hiszem azt, hogy egy bölcsődei csoportban is alkalmazható úgy az IKT, hogy a módszertani levél, és a szabályok megtartásra kerüljenek. Pedagógusként tudom, hogy a legszenzitívabb életszakasza egy gyermeknek a 0-3 év közötti időszak, de ezek a gyermekek már nem annak a nemzedéknek a tagjai, amelyek évtizedekkel ezelőtt egy rádió vagy egy vezetékes telefon mellett nőttek fel. Rengeteg inger éri őket, és ezeket az ingereket valahogy picit csökkenteni kell, erre alkalmazandó a szabad játéktevékenység. Hagyományos értékekkel bír és az értéke felbecsülhetetlen. Bízom abban, hogy a bölcsődei nevelés során beiktatott IKT eszközökkel való korai megismerkedés, és a megtanított kontrollált helyes kezelés el fogja hozni azokat az eredményeket, melyek kimutatják, hogy az IKT eszközök jótékony hatással is lehetnek a gyermekekre. Ehhez viszont fontosnak tartom a bölcsődei szakemberek edukációját is, mert azt látom, hogy felzárkóztatásra van szükség, és erre a szülők esetében is gondolnunk kell. Minden esetben a célszerű használat mellett a helyes szokások kialakítására van szükség az eszközöket tekintve.

9.1. Összegzés

Diplomadolgozatomban az IKT eszközök kisgyermeknevelők általi használatát, és bölcsődei csoportban való alkalmazását vizsgáltam. A kisgyermeknevelők szemszögéből igyekeztem mindezt megtenni. Empirikus kutatás keretein belül a kutatási kérdéseimre is válaszokat szerettem volna kapni, melyeknek fontos szerepe van a bölcsődei pedagógusok gondolkodásának megértéséhez.

1. *Mennyire ismerik a kisgyermeknevelők az IKT fogalmát és az IKT eszközöket?*
2. *Jelen helyzetben milyen mértékben használnak a kisgyermeknevelők IKT eszközöket?*
3. *Hol tart a digitális kompetenciájuk és kultúrájuk?*
4. *Az IKT eszközök milyen feladatokban nyújtanak számukra segítséget?*
5. *Mi a véleményük az általam elkészített játékokról?*
6. *Szívesen alkalmaznak-e a későbbiekben hasonló játékokat a csoportban?*
7. *Véleményük szerint lehet-e fejlesztő hatása egy IKT eszközön játszott játéknak?*
8. *Szeretnének a digitalizáció útjára térni a gyermekekkel való dokumentációval kapcsolatban a kisgyermeknevelők?*

Kutatásom alapját a kérdésekre kapott válaszok, és a saját készítésű játékok adták, melyeket bölcsődei csoportban teszteltem a kisgyermeknevelők segítségével a 24-36 hónapos gyermekek között. Minden játékhoz készült foglalkozás kezdeményezési tervezet, amellyel próbáltam támogatni a szakemberek munkáját. Az alkalmazáshoz használt IKT eszköz a tablet volt. A kutatási kérdéseim, kérdőívem és a szakmai megbeszélések által törekedtem feltérképezni a pedagógusok gondolatait az IKT eszközök használatát és a csoportban való alkalmazásukat illetően. A pedagógus szakemberek válaszai jól tükrözik, hogy az IKT eszköz bölcsődei csoportokban való alkalmazása része lehet a pedagógia munkának. Vizsgálatom tárgya újszerűnek mondható. Ez az empirikus kutatás számomra azért volt fontos, mert a fejlődést támogató módszerek tekintetében is a technológia bevonását látom célratorőnek.

A kora gyermekkori prevenció és intervenció létfontosságú, melyről nem lehet eleget beszélni. A felnövekvő nemzedék és a családok védelme az egyik legfontosabb feladata a szociális, a gyermekvédelmi és a gyermekjóléti ágazatban munkálkodó szakembereknek. Ezen a területen is az elektronikus rendszerek jelentik a fejlődés útját az adminisztráció kapcsán. Napjainkban a háztartásokban is folyamatosan bővül az IKT eszközök használata. A KSH adatai alapján is szemmel látható, hogy a fejlődő technológia a családok életébe is utat tört magának. Az okos

háztartási eszközökön kívül a internetezési szokások is átalakultak. A TV és a különböző platformok használata a gyermekekre és felnőttekre egyaránt hordozhat magában veszélyeket. A személyes és céges adatok védelmét, és a veszélyek elkerülését, a médiatörvényben meghatározott módon a kormány próbálja segíteni és szabályozni.

Az IKT alkalmazása az óvodákban jobban elfogadottabb, mint bölcsődei körülmények között, kivétel ez alól az irodai munkavégzés, ahol a precíz feladatmegoldáshoz meghatározó szerepet töltenek be az IKT eszközök és az általuk használt programok. A pedagógusokat tekintve, az óvodai foglalkozásokat a több helyen is megjelenő IKT eszközök sokszínűsége jellemzi. Kisgyermeknevelők esetében ezek az eszközök korlátozott számban érhetőek el, csoportokban való alkalmazásuk nagyon csekély mértékben mutatkozik meg. Elmondható, hogy mind a két intézmény szakemberei számára elérhető online platformok azok, amik segítik a szakmai munkájuk megtervezését és megvalósítását, továbbá kommunikációjuk során is ezeket használják. A kisgyermeknevelők adminisztrációját segítő felület megjelenése, a szakmai támogatottság korlátozásának keretében áll. A tapasztalataim azt mutatják, hogy félnek ezektől a felületektől a szakemberek. A saját elképzelés útján megvalósított adminisztrációs rendszeremnek a bevezetését csak részben tudtam kivitelezni. Minden esetben a digitális kompetencia részleges vagy teljes hiányát vélem felfedezni a háttérben, amikor egy korszerű technológia által biztosított rendszer falakba ütközik.

A tapasztaltak alapján a saját szakmai fejlődésemet is érzem, bízva a fejlesztési ötleteim megvalósulásában.

Irodalomjegyzék

- 10/2023. (V. 15.) SZTFH rendelet az információs és kommunikációs technológiák kiberbiztonsági tanúsításáról (2024). URL:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300010.stf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról (2024). URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1000185.tv> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról (2024). URL:
<https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2300052.TV> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
2023. évi XXIII. törvény a kiberbiztonsági tanúsításról és a kiberbiztonsági felügyeletről (2024). URL: <https://njt.hu/jogszabaly/2023-23-00-00> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2024). URL:
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orzagos_alpprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- “A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai (Módszertani levél)” (2012). Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal, 22., 17. old.
- A Covid jót tett az IKT eszközök terjedésének (2024). URL:
<https://www.minuszos.hu/a-covid-jot-tett-az-ikt-eszkozok-terjedesenek/> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- A Digitális évtized 2030 szakpolitikai program (2023). URL: <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/2030-digital-decade-policy-programme.html> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- A magyar nyelv értelmező szótára: Nemzedék (2024). URL:
<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/n-40903/nemzedek-412B7/> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- A veterán generáció (2024). URL:
<https://marketingmask.com/marketing-szotar/a-veteran-generacio/> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- A Wordwall felhasználási lehetőségei az oktatásban (2024). URL:
<http://geoeduview.blogspot.com/2019/10/a-wordwall-felhasznalasi-lehetosegei-az.html> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

- Ádány R. Kiss I., Paulik E. (2023). “Megelőző orvostan és népegészségtan”. *Medicina*, 15–16. old.
- Az európai parlament és a tanács (EU) 2022/2554 rendelete* (2024). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R2554> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Az európai parlament és a tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelete* (2024). URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1600679.eup> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Beáta, Csákó (2022). *Digitális Egészségügy*. URL: https://www.parlament.hu/documents/10181/63291245/Infojegyzet_2022_35_digitalis_egeszsegugy.pdf (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Budafok–Tétény - A település* (2024). URL: <https://budafokteteny.hu/budafok-teteny/a-telepules> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Budafok-Tétény Egyesített Bölcsőde Szakmai Programja* (2024). URL: https://www.egyesitettbolcsode22.hu/pages/egyesitett-bolcsode/contents/media/327/326938/eb_szakmai_program_2022.pdf (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Digitális gyermekvédelmi stratégia* (2024). URL: <https://digitalisgyermekvedelem.hu> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Digitális kompetencia* (2024). URL: http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/digitalis_nemzedek/digitlis_kompetencia.html (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Digitális lábnyom* (2024). URL: <http://www.jurisich-koszeg.edu.hu/files/digitalis-kultura/10/OH-DIG10TA-015-018-Online-kommunikacio.pdf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Egész életen át tartó tanulás – kulcskompetenciák* (2024). URL: <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/lifelong-learning-key-competences.html> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Egyszervolt.hu* (2024). URL: <https://egyszervolt.hu> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Endre, Roth (2017). *Mannheim Károly és a budapesti társadalomtudósok*. URL: <https://epa.oszk.hu/01200/01273/00040/pdf/20071109195655.pdf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

- Ferrari, Anusca (2013). *DIGCOMP: A digitális kompetencia értelmezésének és fejlesztésének európai keretrendszere*. URL:
https://www.deaweb.hu/images/bongeszde/digcomp_teljes_hun_151231.pdf (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Gábor, Csukly (2009). “Érzelmeket tükröző arckifejezések felismerésének sajátosságai egészséges személyeknél és depresszív zavarokban”. Semmelweis Egyetem, 14. old.
- Gabriella, Göncziné Sárvári (2019a). “Módszertani útmutató”. Magyar Bölcsődék Egyesülete.
— (2019b). “Módszertani útmutató”. Magyar Bölcsődék Egyesülete, 60. old.
- Generációk* (2024). URL:
http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/01_simandi_04_16/321genercik.html (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Hozzájárulási nyilatkozat* (2024). URL: <http://www.bolcsode-bp08.hu/jebdata/tnyfvf.pdf>
(elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Ildikó, Mihály (2002). *Rachel Cohen a betűvilág kisgyermekkorai, számítógéppel segített felfedezéséért*. URL:
<https://epa.oszk.hu/00000/00035/00058/2002-03-ta-Mihaly-Rachel.html> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- Internet of Things leaves no place to hide* (2024). URL:
<https://www.scmp.com/lifestyle/article/1855028/internet-things-leaves-no-place-hide>
(elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- István, Pánczél (2022). *IKT eszközök az oktatásban - ClassFlow*. Oktatási Hivatal (Kaposvári Pedagógiai Oktatási Központ).
- Jigsawplanet* (2024). URL: <https://www.jigsawplanet.com> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).
- József, Nagy (2002). “XXI. század és nevelés”. Osiris Kiadó Kft., 32. old.
- Judit, Kereki (2020). “A kora gyermekkorai intervenciók rendszer működése és fejlesztési lehetőségei az egységes ellátási út tükrében”. ELTE, 24. old.
- Katalin, Radványi (2011). “A kompetencia alapú fejlesztés értelmezése a kognitív képességek jelentős elmaradása esetén”. Eötvös Loránd Tudományegyetem, 7. old.
- Kereki Judit, Kispéter Lászlóné (2018). “Családközpontúság és ágazatközi együttműködés a kora gyermekkorai intervencióban”. ELTE, 35–36., 38. old.
- KSH - Az információ, kommunikáció főbb mutatói* (2024). URL:
https://www.ksh.hu/stadat_files/ikt/hu/ikt0001.html (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Laptop (2024). URL: <https://pcforum.hu/szotar/laptop> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Létezik a netikett, és van néhány alapvető szabálya (2024). URL:
<https://digipedia.hu/cikk/letezik-a-netikett-es-van-nehany-alapveto-szabalya-amit-illik-betartanod> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Marc McCrindle, Emily Wolfinger (2010). *Az XYZ ábécéje. A nemzedékek meghatározása.*
URL:
https://epa.oszk.hu/00400/00458/00562/pdf/EPA00458_korunk_2010-11_013-018.pdf
(elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Márta, Körösné Mikis (2024). *Informatika gyermekkorban - Hazai helyzetkép.* URL:
<https://ofi.oh.gov.hu/korosne-mikis-marta-informatika-gyermekek-korban-hazai-helyzetkep>
(elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Meaning of smartphone – Learner’s Dictionary (2024). URL:
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/smartphone> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Mi az az IKT? (2024). URL:
http://tanarblog.hu/attachments/2787_PILAkademia_bevezeto.pdf (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Miniped (2024). URL: <https://miniped.hu> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Neumann János életrajza (2024). URL: <https://njszt.hu/hu/page/neumann-janos-eletrajza>
(elérés dátuma 2024. 03. 22.).

NRSZH Tevadmin Rendszer (2024). URL: <https://tevadmin.nrszh.hu/tevadmin/> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Nyomtató - Mi az? (2024). URL: <https://pcforum.hu/szotar/nyomtat%C3%B3> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Okos Doboz (2024). URL: <https://www.okosdoboz.hu> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Online kommunikáció (2024). URL:
https://www.nkp.hu/tankonyv/digitalis_kultura_9_nat2020/lecke_10_001 (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Pinterest (2024). URL: <https://hu.pinterest.com> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Praktikus útmutató az IKER referenciakeret használatához (2024). URL:
<http://progress.hu/wp-content/uploads/2017/03/Praktikus-utmutato-az-IKER-referenciakeret-hasznalatahoz.pdf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Prensky, Marc (2001). *Digital Natives, Digital Immigrants*. URL:

<https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Szülői értekezlet támogatása (2024). URL:

<http://iskolapszichologiai-modszertani-bazis.elte.hu/wp-content/uploads/2015/08/Sz%C3%BC1%C5%91i-%C3%A9rtekezlet-protokoll.pdf> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Táblagép (2024). URL: <https://pcforum.hu/szotar/t%C3%A1blag%C3%A9p> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Wordwall (2024). URL: <https://wordwall.net/hu> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Zita, Komár (2017). *Generációelméletek*. URL:

<https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-kozneveles/generacioelmeletek> (elérés dátuma 2024. 03. 22.).

Zsuzsa, Gyórfy (2021). “Digitális egészség a mindennapi orvosi gyakorlatban”. Gyógyító Nőkért Alapítvány, 4. old.

Ábrák jegyzéke

1.	IKT eszközök	3
2.	Nagy József féle személyiség funkcionális modell	6
3.	Digitális kompetencia	7
4.	Generációk	13
5.	Szociális/gyermekvédelmi/gyermekjóléti intézmények	16
6.	Az információ, kommunikáció főbb mutatói	20
7.	BARi Bejelentkező képernyő (2. verzió)	32
8.	BARi Kezelőfelület és funkciók (2. verzió)	32
9.	Szavak gyakorlása avagy beszéljünk a testrészekről (Wordwall)	36
10.	Érzelmek játék (Wordwall)	38
11.	Mit eszik az állat? című játék (Wordwall)	40
12.	Keresd meg a párját! (Alakzatok) (Wordwall)	41

Mellékletek

Kisgyermeknevelők és az IKT eszközök

Kedves dolgozók! Móróné Horváth Aliz vagyok, a MATE Budai campusának Neveléstudomány mesterszakára járok. Szeretném a segítségüket kérni a mini kutatásomban, melynek témája a kisgyermeknevelők IKT eszközök használatát és gyermekcsoportban való alkalmazását kutatja. A válaszadás természetesen anonim módon történik! Közreműködésüket előre is köszönöm! :)

 [Fiókváltás](#)

 Nincs megosztva

* **Kötelező kérdés**

1. Mennyi idős Ön? *

- 20-30 év
- 31-40 év
- 41-50 év
- 50+ év

2. Mióta dolgozik kisgyermeknevelőként? *

- 0-2 éve
- 3-9 éve
- 10-15 éve
- 16-20 éve
- 20+ éve

3. Milyen végzettséggel dolgozik kisgyermeknevelőként? *

- OKJ
- BA
- Mesterfokozat

4. Milyen korosztályú gyermekek között dolgozik épp? *

- Csecsemő korosztály
- Tlpegő csoport (1-2 év)
- 2-3 éves gyermekek között
- 3. évet betöltött gyermekek között

5. Mennyire informált a IKT (Infokommunikációs Technológia) eszközöket
illetően? Jelölje a szintet ahol Ön szerint épp tart a tudása. *

- 1   2   3   4   5
- Kevésbé vagyok informált   Nagyon jól informált vagyok

6. Használ- e bármilyen IKT eszközt? *

- igen
- nem

7. Ha igen akkor mit használ leggyakrabban? (naponta) Több válasz is megjelölhető

- Okostelefon
- Tablet
- Laptop
- Asztali számítógép
- Egyéb

8. Ha az egyéb kategóriát jelölte, kérem fejtse ki bővebben!

Saját válasz

---

9. Használ-e a munkahelyén IKT eszközt? *

- Igen
- Nem

10. Biztosít a munkahely az Ön számára laptopot adminisztrációhoz? *

- Igen
- Nem

11. Részt vett valamilyen informatikai képzésen az iskolában tanultakon kívül? *

Igen

Nem

12. Ha az előző kérdésre nem a válasza, esetleg szeretné-e ha a munkáltatója informatikai képzést biztosítana Ön számára?

Igen

Nem

13. Használhatja a munkahelyén a wifit? *

Igen

Nem

14. Ha igennel válaszolt, akkor kérem értékelje a jelerősséget.

1

2

3

4

5

Gyenge

Nagyon jó

15. Gyermekkel kapcsolatos adminisztráció során használ-e bármilyen IKT eszközt? *

Igen

Nem

16. Csoportszobai dekorációhoz használ-e IKT eszközt? *

Igen

Nem

17. Ha igen, akkor melyik felületen/honlapon keresgél ötleteket és miért?

Saját válasz

---

18. Mennyire szívesen alkalmazna a gyermekcsoportban pedagógiai munkája során IKT eszközt? *

	1	2	3	4	5	
Nem szívesen	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon szívesen

19. Mi a véleménye, miben segítené munkáját? *

Saját válasz

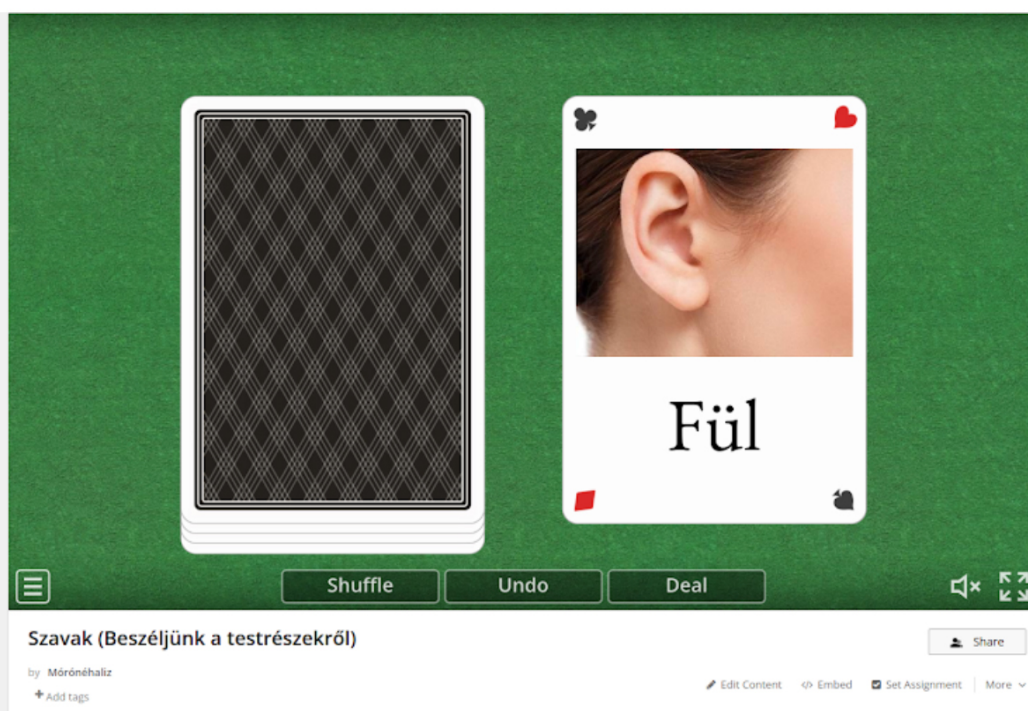
---

20. Alkalmazta csoportban az általam "készített Beszéljünk a testrészekről" című játékot? *

- Igen
- Nem

21. Amennyiben az igent jelölte. Mi a véleménye a játékról?

- Könnyű, a gyermekek számára élvezhető volt
- Közepesen nehéz, de élvezhető
- Nehéz volt és kevésbé élvezhető

22. Alkalmazta csoportban az állatlam készített "Mit eszik az állat?" című játékot? *

- Igen
- Nem

23. Amennyiben az igent jelölte. Mi a véleménye a játékról?

0:23

♥♥♥♥ 0

Mit eszik az állat?

by Mórónéhaliz

+ Add tags

Edit Content Embed Set Assignment More

Share

- Könnyű, a gyermekek számára élvezhető volt
- Közepesen nehéz, de élvezhető
- Nehéz volt és kevésbé élvezhető

24. Alkalmazta csoportban az általam készített "Keresd meg a párját" című játékot? *

- Igen
- Nem

25. Amennyiben az igent jelölte. Mi a véleménye a játékról?

Keresd meg a párját

by Mórónéhaliz

+ Add tags

Share

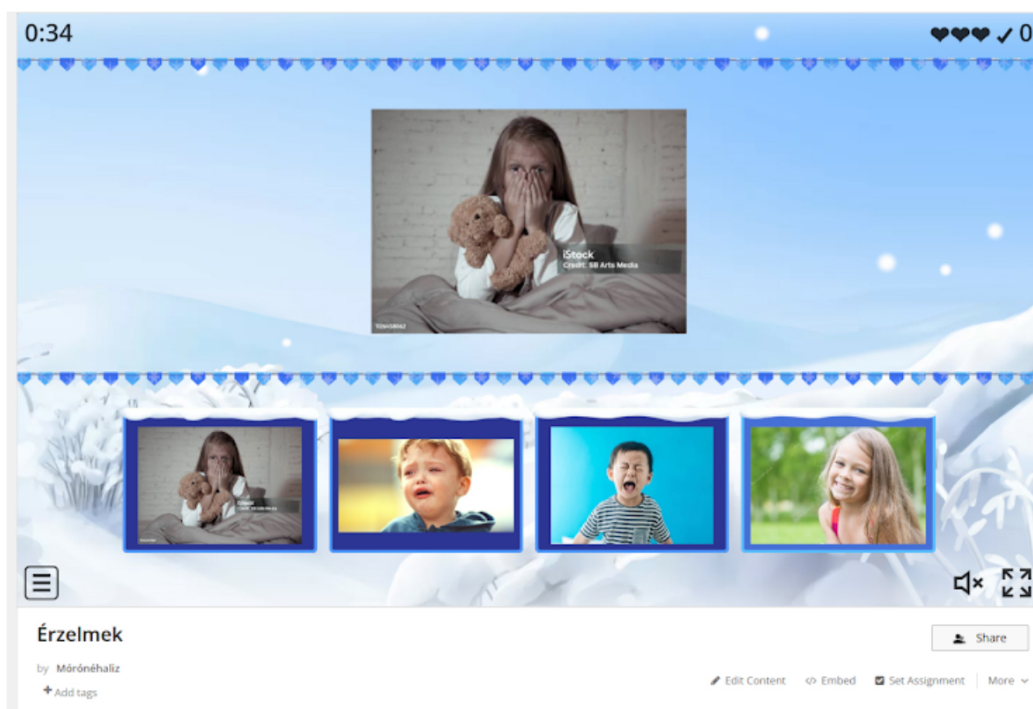
Edit Content Embed Set Assignment More

- Könnyű, a gyermekek számára élvezhető volt
- Közepesen nehéz, de élvezhető
- Nehéz volt és kevésbé élvezhető

26. Alkalmazta csoportban az általalam készített "Érzelmek" című játékot? *

- Igen
- Nem

27. Amennyiben az igent jelölte. Mi a véleménye a játékról?

- Könnyű, a gyermekek számára élvezhető volt
- Közepesen nehéz, de élvezhető
- Nehéz volt és kevésbé élvezhető

28. Szívesen alkalmazna még hasonló játékokat a gyermekcsoportjában? *

Igen

Nem

Küldés

Úrlap tartalmának törlése

Google Űrlapokon soha ne adjon meg jelszavakat.

Ezt a tartalmat nem a Google hozta létre, és nem is hagyta azt jóvá. [Visszaélés jelentése](#) - [Felhasználási feltételek](#)
- [Adatvédelmi irányelvek](#)

Google Űrlapok

NYILATKOZAT

a diplomadolgozat nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve: **Móróné Horváth Aliz**
A Hallgató Neptun kódja: **G9MCLP**
A dolgozat címe: **IKT eszközök alkalmazása és fejlesztési lehetőségei a bölcsődében kisgyermeknevelői szemmel**
A megjelenés éve: **2024**
A konzulens intézetének neve: **Neveléstudományi Intézet**
A konzulens tanszékének a neve: **Gyermeknevelési Tanszék**

Kijelentem, hogy az általam benyújtott diplomadolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: Bp. 2024 év 04 hó 28 nap

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Móroné Horváth Alíz (név) (hallgató Neptun azonosítója: **G9MCLP**) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a **diplomadolgozatot**¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: Kaposvár, 2024. április 21.

belső konzulens

---

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.

IKT ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSA ÉS FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI A BÖLCSŐDÉBEN KISGYERMEKNEVELŐI SZEMMEL

Móróné Horváth Aliz

Neveléstudomány szak, Mesterképzés, levelező

Neveléstudományi Intézet

Belső témavezető: Dr. Fináncz Judit, egyetemi docens

Külső témavezető: Prof. Dr. Perjés István András, egyetemi tanár

Diplomadolgozatomban az IKT eszközök kisgyermeknevelők általi használatát, és bölcsődei csoportban való alkalmazását vizsgáltam. A kisgyermeknevelők szemszögéből igyekeztem mindezt megtenni. Empirikus kutatás keretein belül a kutatási kérdéseimre is válaszokat szerettem volna kapni, melyeknek fontos szerepe van a bölcsődei pedagógusok gondolkodásának megértéséhez.

- 1. Mennyire ismerik a kisgyermeknevelők az IKT fogalmát és az IKT eszközöket?*
- 2. Jelen helyzetben milyen mértékben használnak a kisgyermeknevelők IKT eszközöket?*
- 3. Hol tart a digitális kompetenciájuk és kultúrájuk?*
- 4. Az IKT eszközök milyen feladatokban nyújtanak számukra segítséget?*
- 5. Mi a véleményük az általam elkészített játékokról?*
- 6. Szívesen alkalmaznak-e a későbbiekben hasonló játékokat a csoportban?*
- 7. Véleményük szerint lehet-e fejlesztő hatása egy IKT eszközön játszott játéknak?*
- 8. Szeretnének a digitalizáció útjára térni a gyermekekkel való dokumentációval kapcsolatban a kisgyermeknevelők?*

Kutatásom alapját a kérdésekre kapott válaszok, és a saját készítésű játékok adták, melyeket bölcsődei csoportban teszteltem a kisgyermeknevelők segítségével a 24-36 hónapos gyermekek között. Minden játékhoz készült foglalkozás kezdeményezési tervezet, amellyel próbáltam támogatni a szakemberek munkáját. Az alkalmazáshoz használt IKT eszköz a tablet volt. A kutatási kérdéseim, kérdőívem és a szakmai megbeszélések által törekedtem feltérképezni a pedagógusok gondolatait az IKT eszközök használatát és a csoportban való alkalmazásukat illetően.

A pedagógus szakemberek válaszai jól tükrözik, hogy az IKT eszköz bölcsődei csoportokban való alkalmazása része lehet a pedagógia munkának. Vizsgálatom tárgya újszerűnek mondható. Ez az empirikus kutatás számomra azért volt fontos, mert a fejlődést támogató módszerek tekintetében is a technológia bevonását látom célratorőnek.

A kora gyermekkori prevenció és intervenció létfontosságú, melyről nem lehet eleget beszélni. A felnövekvő nemzedék és a családok védelme az egyik legfontosabb feladata a szociális, a gyermekvédelmi és a gyermekjóléti ágazatban munkálkodó szakembereknek. Ezen a területen is az elektronikus rendszerek jelentik a fejlődés útját az adminisztráció kapcsán. Napjainkban a háztartásokban is folyamatosan bővül az IKT eszközök használata. A KSH adatai alapján is szemmel látható, hogy a fejlődő technológia a családok életébe is utat tört magának. Az okos háztartási eszközökön kívül a internetezési szokások is átalakultak. A TV és a különböző platformok használata a gyermekekre és felnőttekre egyaránt hordozhat magában veszélyeket. A személyes és céges adatok védelmét, és a veszélyek elkerülését, a médiatörvényben meghatározott módon a kormány próbálja segíteni és szabályozni.

Az IKT alkalmazása az óvodákban jobban elfogadottabb, mint bölcsődei körülmények között, kivétel ez alól az irodai munkavégzés, ahol a precíz feladatmegoldáshoz meghatározó szerepet töltenek be az IKT eszközök és az általuk használt programok. A pedagógusokat tekintve, az óvodai foglalkozásokat a több helyen is megjelenő IKT eszközök sokszínűsége jellemzi. Kisgyermeknevelők esetében ezek az eszközök korlátozott számban érhetőek el, csoportokban való alkalmazásuk nagyon csekély mértékben mutatkozik meg. Elmondható, hogy mind a két intézmény szakemberei számára elérhető online platformok azok, amik segítik a szakmai munkájuk megtervezését és megvalósítását, továbbá kommunikációjuk során is ezeket használják. A kisgyermeknevelők adminisztrációját segítő felület megjelenése, a szakmai támogatottság korlátozásának keresttüzében áll. A tapasztalataim azt mutatják, hogy félnek ezektől a felületektől a szakemberek. A saját elképzelés útján megvalósított adminisztrációs rendszeremnek a bevezetését csak részben tudtam kivitelezni. Minden esetben a digitális kompetencia részleges vagy teljes hiányát vélem felfedezni a háttérben, amikor egy korszerű technológia által biztosított rendszer falakba ütközik.

A tapasztaltak alapján a saját szakmai fejlődésemet is érzem, bízva a fejlesztési ötleteim megvalósulásában.